

ročník II.

pátek 20. května 2022



V Tatobitech

Milý čtenáři!

Tedy užil jsem si nové koloběžky, až se mi udělaly na ruce mozoly.

A zjistil jsem, že když plánujete trasu pro koloběžku, nelze se spoléhat na mapy. Ty totiž tvořili nějakí velcí optimisté.

Hledal jsem trasu z Lomnice do Sýkořic. Hezky vypadající trasa Skuhrov – Vranovsko, kde na jedné mapě to vypadalo, že tu vede silnice, byla ve skutečnosti cestou leda pro traktory. Tady jsem byl naposledy.

Do Bezděčína sice vedla pěkná silnička. Jen kdyby ji po každých sto metrech nepřerušil odvodňovací kanál, na kterém se lze snadno zabít.

Nakonec to vyhrála cesta přes Veselsko a Rusko, která zčásti na mapě vůbec nebyla. Nu, člověk musí být opatrný nejen na koloběžce, ale i nad mapou... 😊

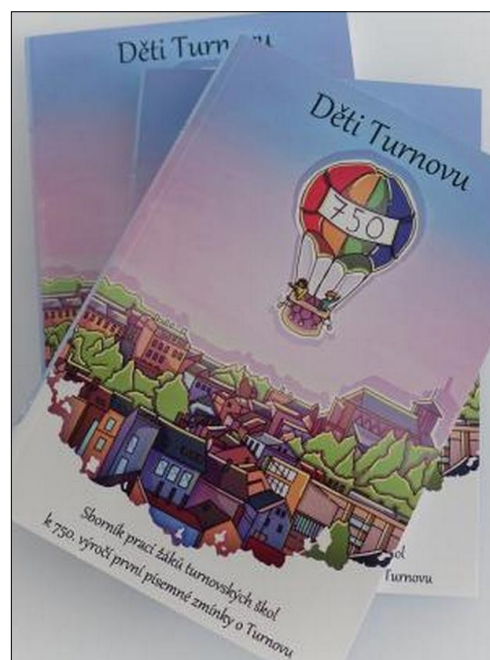
♦ Výstava Otisky EU v Libereckém kraji se na více než měsíc přesunula do prostor Městského úřadu v Turnově.

Výstava úspěšných projektů, které podpořily fondy EU v období 2014–2019, má za cíl představit, co potřebného a zajímavého se v regionu uskutečnilo. Ambicí je inspirovat další potenciální realizátory projektů, které náš kraj budou dále rozvíjet. K vidění bude na radnici až do 29. června.

(Eva Říhová, Liberecký kraj)

♦ **V pátek 27. května** se veřejnost bude moci seznámit s knihou *Děti Turnovu*, kterou vydala *Obecně prospěšná společnost pro Český ráj* ve spolupráci s Městskou knihovnou Antonína Marka v Turnově a turnovskými školami v rámci projektu MAP Turnovsko II.

Dopoledne bude knížka představena dětem v městském divadle, odpoledne slavnostní představení publikace zahájí koncert žáků Základní umělecké školy Turnov v KC Střelnice (v 16 nebo 18 hodin). Kniha *Děti Turnovu* má téměř 200 stran a vznikla z výtvarných a literárních prací žáků turnovských základních škol. Hlavní koordinátorkou vydání se stala Jana Kepková. (Marcela Jandová)



♦ STAROČESKÉ ŘEMESLNICKÉ TRHY

28. – 29. 5. 2022

Festival řemesel, hudby a divadla, to jsou *Staročeské řemeslnické trhy* v Turnově. Za dobu svého konání se staly jedinečnou reprezentativní akcí, setkáním těch nejlepších, které v oblasti řemeslné tvorby v Libereckém kraji a celé České republice máme. Každoročně tu mohou návštěvníci obdivovat práci 150 řemeslníků a nechybí tu *Mistři tradiční rukodělné výroby* nejen Libereckého kraje, držitelé národního titulu *Nositel tradice lidového řemesla*, nositelé regionálních značek i řemesla zapsaná na reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO (modrotisk, perličky). Kouzlo této akce tvoří propojení řemesla a kulturního programu. Bohatou nabídku řemesel doplní také vynikající občerstvení. Pro děti jsou vedle kulturního programu připraveny také dřevěné houpačky, kolotoč, rozměrné hry, hlavolamy a další atrakce.

Sobota 28. 5. 2022

Městský park

10.00–11.00	Big Band ZUŠ Turnov
11.30–12.30	Malina Brothers – folk, bluegrass
12.30–12.45	Předávání titulu Mistr tradiční rukodělné výroby LK
13.00–14.00	WALDOVY MATUŠKY
15.00–16.00	FLERET & ZUZANA ŠULÁKOVÁ – folkrock
17.00–18.00	JELEN – roots music

Atrium muzea – Scéna loutkového a alternativního divadla

10.00–11.00	NOTDIS – Kde krade mor
11.30–12.15	Divadlo Kozlík – Dlouhý, Široký a Bystrozraký
13.00–13.30	Divadlo EMILLion – Drezúra pštrosů
14.00–15.00	Divadlo Věž – Pohádkové hity z Televize Věž
15.30–16.00	Divadlo EMILLion – Cirkus plný loutek
17.00–18.00	Divadlo KRAPET – Příhody včelích medvídků

Neděle 29. 5. 2022

Městský park

10.00–11.00	MACKIE MESSER KLEZMER BAND – klezmer music
11.30–12.30	VÁCLAV KOUBEK & BAND
13.00–14.00	POKÁČ – folk, pop
15.00–16.00	MŇÁGA A ŽĎORP – alternativní rock
17.00–18.00	NEREZ & LUCIA – folk

Atrium muzea – Scéna loutkového a alternativního divadla

10.00–10.45	Divadlo b – iOtesánek
11.15–12.00	Buchty a loutky – Zlatá husa
12.30–13.15	Malé divadélko Praha – O kohoutkovi a slepičce
14.00–15.00	Buchty a loutky – Anča a Pepík
15.30–16.00	Malé divadélko Praha – O Palečkovi
17.00–18.00	Divadlo D5 – Krysáci a ztracený Ludvík

♦ Pozoruhodným exponátem se může pochlubit archeologická sbírka Muzea Českého ráje v Turnově. Je jím polotovar těžké sekery z metabazitu z Jizerských hor z mladší doby kamenné, tedy z 5. tisíciletí před naším letopočtem. Objevili ji před více než 100 lety v Turnově - Nudvojovicích. Má nedovrtaný otvor pro topůrko a pouze hrubě otesaný povrch.

„Asi si málokdo z nás umí představit, jak vypadala krajina a život na Turnovsku před 7000 lety. V každém případě ale doložení broušení kamenů, byť za účelem výroby nástrojů, v tak hluboké historii jen potvrzuje, že broušení kamenů prošlo v této oblasti opravdu dlouhou historií a tomu odpovídá dnes mistrovství místních kamenářů,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Tento zdánlivě nevzhledný předmět přináší několik důležitých informací.

„Za prvé, že v Nudvojovicích před sedmi tisíci lety pracovala kamenářská dílna. Za druhé, že otvor pro topůrko byl vrtán dutým vrtákem. A za třetí, že broušení a hlazení povrchu bylo posledním technologickým procesem při výrobě kamenných seker,“ uvedl Jan Prostředník, kurátor sbírkových fondů archeologie Muzea Českého ráje v Turnově.

Archeologické vykopávky na Turnovsku totiž měly zásadní význam pro vývoj českého prehistorického bádání. V roce 1909 zkoumal Karel Buchtela, pozdější ředitel Státního archeologického ústavu v Praze, sídlištní vrstvy z doby bronzové a zahloubené jámy z mladší doby kamenné v Nudvojovicích.

Buchtela patřil mezi hlavní odpůrce Josefa Ladislava Píče, nestora české

archeologie, který neuznával samostatnou mladší dobu kamennou. Právě nudvojovický výzkum z roku 1909 však přispěl k vyvrácení Píčovy teorie: nad zahloubenými objekty z mladší doby kamenné se nacházela kulturní vrstva z mladší doby bronzové.



O téměř sto let později došlo k dalšímu významnému objevu: byly nalezeny lomy, ze kterých již od střední doby kamenné lidé získávali surovinu k výrobě kamenných nástrojů, zejména seker. Byl to metabazit z podhůří Jizerských hor. Tato hornina se vyskytuje v území mezi Tanvaldem a Jabloncem nad Nisou v úzkém pásu na okraji žulového Černostudničního hřebene. Metabazit zde těžili v trychtýřovitých jámách.

„Kamenné nástroje se nedokončovaly přímo v místě těžby, ale surovina zde byla jen upravena do podoby polotovárů, které byly transportovány na sídliště v okolí dnešního Turnova. Zde pracovaly specializované dílny, ve kterých byly kamenné nástroje dohotoveny do finální podoby. Takové dílny byly objeveny v Ohrazenicích u Turnova, Příšovicích, Mašově–Valdštejnsku nebo Turnově–Nudvojovicích,“ vyprávěl Prostředník.

V mladší době kamenné byla metabazitem typu Jizerské hory zásobována rozsáhlá oblast čítající Čechy, Moravu, západ Slovenska, jih Polska, Německo včetně Bavorska a Rakouska, Maďarsko, Moldávie a Nizozemí.

„Artefakty z této suroviny byly nalezeny i na jih od Alp v severní Itálii. Nejde však o jednotlivé předměty, nýbrž o celé kolekce nástrojů. Kupříkladu ze soudobých pravěkých sídlišť na Moravě tvoří nástroje z této suroviny takřka sto procent. V německém Hesensku a Bavorsku na vesnicích zemědělců mladší doby kamenné byly celé tři čtvrtiny nástrojů vyrobeny z metabazitu z podhůří Jizerských hor,“ uzavřel ředitel muzea Prostředník. (Jan Mikulička)

♦ Kulturní tipy

Pátek 20. května, 19:30, městské divadlo

Monstera Deliciosa

„Co se stane, když seberete komediantům jejich volnost a uzamknete je do pomyslné, stísněné klece jeviště?“ Hořkosladké ponoření se do nitra, ve kterém tři muži vítají do svých životů křehkost, vystupují na nebesa a usilují si o život. Tři klauni v ideálním prostoru, ve kterém nemohou žít.

Monstera Deliciosa není tradiční klaunské představení už jen proto, že si uvědomuje principy, kterých využívá, a záměrně je přepaluje do maxima. Pracuje s jemnými detaily, používá projekce (v určitých scénách běží v pozadí video s abstraktními motivy jakýchsi větviček či jindy rozbitého skla), kombinuje scénické prvky, kterých užívá moderní divadlo, ale nechává je v čisté až puristické podobě, a především si trefně hraje s podstatou klaunství. Využívá jeho grotesknosti, žánrově odlehčeného vtipu, ale dává mu také poetiku často tragických životů komiků jako lidských bytostí – mužů.

Sobota 21. května, 19 h, letní kino

Slavnostní zahájení týdne oslav 750 let Turnova

Město Turnov Vás srdečně zve na slavnostní křest unikátní knihy o dějinách Turnova, která vznikla u příležitosti výročí města, následuje koncert Podkrkonošského symfonického orchestru pod vedením Martina Hyblera.

Středa 25. května, 19 h, městské divadlo

Turnov – Město kulturních zážitků

Na talkshow s Jindřichem Šídlem, Luděkem Mádlem a Václavem Knopem naváže divadelní představení *Záblesk* turnovské Společnosti Bloumající Veřejnosti.

Sobota 28. května, 19:30, městské divadlo

Jaroslav to spískal

Společenství turnovských herců a muzikantů, Turnovské divadelní studio A. Marek, Astmatic Philharmonic Orchestra, Musica Fortuna a Kulturní centrum Turnov uvádějí jako dárek Turnovu k jeho výročí původní divadelní hru se zpěvy z historie města s názvem *JAROSLAV TO SPÍSKAL aneb Krvavá neděle ve městě nad Jizerou*. hrají: Theresia Anna Hakenová, Petr Hofhans, Lukáš Špetlík, Tobiáš Hofhans, Artuš Hašek, Jan Runštuk, Lenka Meixnerová, Lenka Dekány, Martin Hybler, Jirka Kohoutek, Klára Jandová, Ivan Kunetka nebo Jan Hájek j.h., Eva Kordová a další.

Úterý 24. května, od 18 hodin, Dům Na Sboře

Večer Na Sboře - Josef Pepson Snětivý

Autorský večer českého hudebníka, spisovatele, cestovatele, překladatele a nakladatele, který představí svou literární tvorbu a hudební umění. Součástí večera bude také prodej knih a autogramiáda.

Čtvrtek 26. května

Turnov, město s bohatou historií

Den komentovaných prohlídek výstav a přednášky k výročí města

Muzeum Českého ráje v Turnově:

10:00 / 13:00 Komentovaná prohlídka výstavy *Let there be rock*

Klenotnice / Mgr. Lenka Laurynová

9:00 / 13:00 / 16:00

**Komentovaná prohlídka stálé expozice Mineralogie a geologie
Expozice / Mgr. Jan Bubal**

13:00 / 17:00

Komentovaná prohlídka výstavy Turnov – město drahých kamenů; Tradice trvající již 7000 let

Výstavní sál / Mgr. David Marek, PhDr. Jan Prostředník, Ph.D., Mgr. Roman Sirovátka, PhDr. Jiří Zoul Sajbt,

9:00 / 14:00 / 18:00

**Komentovaná prohlídka výstavy Náměstí, kterým šly dějiny, v případě zájmu a příznivého počasí komentovaná procházka turnovským náměstím
Výstavní sál / Mgr. Antonín Mojsl**

21:00 Projekce turnovských historických filmů v atriu muzea

**Čtvrtek 26. května, od 18 hodin, sálek ICM, hlavní budova městské knihovny
Cestovatelský čtvrtek: To nejlepší z Jižní Ameriky**

Jaroslav Líska v Jižní Americe navštívil 10 zemí, v Riu byl ve favele sv. Marty, v deštném lese v okolí Iquitos a na Amazonce u místních Indiánů. Uvidíte Caracas, faunu savany Los Llanos, kultovní Machu Picchu, bájně Cuzco, Amazonii s faunou a mnoho dalšího!

**Sobota 28. - neděle 29. května
Staročeské řemeslnické trhy 2022**

Zahájení v sobotu v 10:00 hodin v parku u letního kina, program probíhá v parku a v atriu muzea. Kompletně na samostatných plakátech pořadatele Spolku přátel Muzea Českého ráje a Muzea Českého ráje v Turnově.

**♦ Psal jsem minulý týden, že se v Turnově u Dioptry začal stavět Kaufland.
A teď vám to
můžu i ukázat...**



♦ A voda v turnovské kašně taky je, taky mám důkaz ze středy.



♦ V Jutě bude v sobotu den otevřených dveří. Zatím jsou ale zavřené.



Jen tu kavárnu u nádraží jsem už prostě nestihnul...

♦ **VALDŠTEJN** – Tradiční valdštejská pout', která se uskuteční **v neděli 22. května**. Pro návštěvníky je připraven pestrý program.

V předhradí se mohou děti svézt na historickém dřevěném kolotoči či prověřit svou přesnost na dětské střelnici. Nebude chybět ani stánkový prodej řemeslných a regionálních výrobků, přičemž hudební kulisu vytvoří flašinetář – veterán. V areálu hradu proběhnou divadelní představení v režii loutkařského souboru Na Židli (od 11:30 a 13:30), vystoupení Řehečského kvarteta s lidovými a jarmarečními písněmi (od 11:00 a 13:00) a dětská výtvarná dílna pod záštitou Centra pro rodinu Náruč. Zde mohou dát děti naplno průchod své fantazii a vytvořit si něco na památku.

Program vyvrcholí v hlavní hradní dominantě, tj. v kapli sv. Jana Nepomuckého, varhanním koncertem Radka Rejška (od 15:00). Právě s tímto místem jsou spojeny tradice valdštejské pouti, kam se ubírali poutníci za sv. Janem Nepomuckým, jemuž je kaple zasvěcena. Po celý den bude areál hradu kompletně přístupný, včetně hlavních interiérů, kde budou k dispozici průvodci.

Hrad je otevřen od 9:30 do 16:30 hodin (poslední vstup je v 16:30).

(Radim Štícha, Turnovské památky a cestovní ruch)

♦ **KOZÁKOV** – **Sobota 28. května**

Srdečně zveme všechny příznivce na jízdu veteránů, která startuje v 10.00 hod na Kozákově. Trasa je dlouhá asi 50 km a ukončení proběhne v Muzeu socialistických vozů včetně prohlídky muzea a vyhodnocení. Občerstvení zajišťují Hasiči Tanvald Šumburk.

♦ **HRUBÁ SKÁLA** – Nehoda vlaku na železničním přejezdu pod Hrubou Skálou zkomplikovala v neděli na několik hodin cestování na hlavní trase z Turnova na Jičín. Mezi Turnovem a Rovenskem nahradily na více než tři hodiny vlaky autobusy. Nikdo nebyl zraněn, provoz na trati byl obnoven krátce po 19:30.

Nehoda se stala krátce po 16:00, kdy na železničním přejezdu pod Hrubou Skálou najel vlak na neznámý předmět. „Dojel tam vyšetřovací tým a pravděpodobně tam došlo k utržení kusu asfaltu na přejezdu, a ten utržený kus asfaltu narazil do spodní části motorového vozu a poškodil ho,“ popsal nehodu mluvčí Správy železnic Jan Nevola.

Poškozený vlak museli odtáhnout do nejbližší stanice a teprve pak mohl být provoz na frekventované trase obnoven, informoval server *Genus*.



♦ **SVIJANY** – Od **pondělí 23. května** do cca 10. prosince 2022 bude ve Svijanech probíhat demolice mostu přes dálnici D10 a výstavba mostu nového. Autobusy na linkách 345, 364, 366, 368, 530 a 720 budou jezdit dle výlukových řádů.

Po dobu uzavírky bude zrušena zastávka *Příšovice, hl.sil.* Spoje linky 345 zajišťující spojení na směny z Liberce do Mladé Boleslavi zde nebudou stavět a budou vedeny z Paceřic přímo do Mladé Boleslavi. Spoje linky 720 zajišťující spojení na směny ze Semil a Turnova do Mladé Boleslavi budou vedeny z Turnova, resp. Ohrazenic přes Příšovice a Svijany a budou obsluhovat zastávky *Příšovice,sídl.* a *Svijany,obec.* Ve směru zpět se nic nemění.

Vybrané spoje linek 345 budou ve směru z Liberce obsluhovat zastávky *Svijany,obec* a *Loukov,žel.st.*

Spoje linek 364, 366 a 368 nebudou obsluhovat zastávku *Svijany,na nájezdu.* Tyto spoje budou vedeny obcí Svijany kolem pivovaru, po sil.č. III/27917, a budou obsluhovat zastávku *Svijany,obec* a zastávku *Svijany,hor.rozc.*, která bude po dobu uzavírky přemístěna k parkovišti u zámku Svijany. Stávající zastávka *Svijany,hor.rozc.* nebude po dobu uzavírky obsluhována.

Spoje linky 530, které zajiždějí do Příšovic, budou vedeny z Turnova po sil.č. II/610 a projedou obcí Příšovice, kde bude obnovena zastávka *Příšovice,Severo-české mlékárny*, která bude sloužit pouze pro výstup cestujících. Spoje 1001 a 1005 linky 720 budou navíc obsluhovat zastávku *Loukov,žel.st.* (IDOL)

rovensko p. t.

♦ Upozorňuji na výluky vlaků v úseku Rovensko p/T – Turnov ve dnech **23. - 25. května**. Všechny vlaky budou po dobu výluky nahrazeny náhradní autobusovou dopravou dle pravidelného jízdního řádu.

041 - TURNOV - HRADEC KRÁLOVÉ HL.N. TURNOV - ROVENSKO POD TROSKAMI



V době od 5:45 hod. do 18:00 hod. ve dnech 23. - 25. 5. 2022

Vážení cestující, provozovatel dráhy Správa železnic, s. o. informuje, že ve výše uvedeném termínu proběhne v úseku **Turnov - Rovensko pod Troskami** na trati 041 - Turnov - Hradec Králové hl.n. výluka. Dopravce České dráhy, a.s. proto musí přistoupit k následujícím opatřením:

Po dobu výluky budou všechny vlaky ve vyloučeném úseku nahrazeny autobusy náhradní dopravy.

Nahrazené vlaky v úseku Rovensko pod Troskami - Turnov a opačně:

Os 5500, Os 5502, Os 5503, Os 5504, Os 5505, Os 5506, Os 5507, Os 5508, Os 5509, Os 5510, Os 5511, Os 5512, Os 5513, Os 5514, Os 5515, Os 5516, Os 5517, Os 5519, Os 5521, Os 5550, Os 5551, Os 5552.

Vlaky mohou navýšit zpoždění o 5 až 10 minut.

Umístění zastávek náhradní autobusové dopravy:

Rovensko pod Troskami - před staniční budovou

Ktová - na autobusové zastávce "Ktová, Pyram"

Borek pod Troskami - na autobusové zastávce "Hrubá Skála, Borek"

Hrubá Skála - na autobusové zastávce "Karlovice, Radvánovice"

Karlovice-Sedmihorky - na autobusové zastávce "Karlovice, Sedmihorky"

Turnov město - v Sobotecké ulici na autobusové zastávce "Turnov, Sobotecká"

Turnov - v ulici U Nádraží před staniční budovou

- ♦ Kulturní a informační středisko vás zve **v sobotu 21. května** od 17 hodin na nádvoří lomnického zámku na akci *Zámecká hudební sobota*. Vystoupí kapely Bandit, Flastr, Marien, Electrophonix a Gorale (Čechomor revival).
- ♦ **V sobotu 21. května** zveme na botanickou exkurzi s botanikem Mgr. Martinem Šťastným v Oboře v Lomnici nad Popelkou. Sraz v 9 hod od parkoviště u rybníka.
- ♦ Pivovarská zahrádka lomnického pivovaru **v sobotu 21. května** od 14 hodin nabízí lomnickou kapelu Agregát.
V neděli 29. května se pak na zahrádce bude hrát divadlo – hra *Vy mlčíte, Karle!*
V provedení turnovského souboru NOTDIS se bude dávat od 16 hodin.

KINO
Lomnice nad Popelkou

PROJEKCE S BESEDOU

Mára jde do nebe

s účastí Máry Holečka

20. 5. 2022 | 20:00

Vstupné 130 Kč

Po projekci filmu proběhne beseda s Márou Holečkem.



♦ **STRUŽINEC** –

Srdečně Vás zveme na oslavu výročí

650 Sraz všech rodáků
a přátel obce
let

28. 05. 2022

obce
STRUŽINEC



U rybníka

08:30

Výstava historických vozidel

09:00

Pěvecký sbor při ZŠ T. G. M. v Lomnici n. P.
pod taktovkou Pavla Hrdiny
Projev starosty a oficiální zahájení oslav

09:30

Otevření výstavy historických fotografií obce,
jejích významných rodáků a historie
stružineckého fotbalu vč. fotografií
(sál tělocvičny)

10:00

Táboranka - koncert dechové hudby pod
vedením pana Jiny z Košťálova
Mažoretky

12:00

Dřevořezbář Václav Teichmann

15:00

Ukončení výstavy

U školy

10:00

Otevření školy pro
návštěvníky
Výstava historie školy
Tvořivé dílničky pro děti
Promítání historického
filmu o Stružinci

15:00

Uzavření školy



U zvonice

10:00

Otevření hasičské zbrojnice
ukázka hasičské techniky
Historie hasičských sborů
Stružinec, Tuhaň, Pohorí

10:00

Otevření knihovny
Tvořivé dílničky (tvořilky)

10:00

Otevření obecního úřadu
Promítání historického
filmu o Stružinci

15:00

Uzavření hasičské zbrojnice,
knihovny a obecního úřadu



Na fotbalovém hřišti

13:00

Otevření hřiště pro návštěvníky

13:30

Skákací hrady, malování na obličej

14:00

Vystoupení žáků ZŠ Stružinec

14:30

Vystoupení divadelní společnosti KOŇMO doplněné
zábavným vystoupením kejklíře s programem
pro děti

15:30

Soutěže pro děti s překvapením

17:30

Přátelský fotbalový zápas - slavnostní výkop za účasti
Antonína Panenky

20:00 - 24:00

Taneční zábava - Tampilband



Po celou dobu akce bude obcí projíždět vláček.



♦ **VESELÁ** - Křest knihy „Životy druhých jsou víc než můj“

V sobotu 7. května se ve zcela zaplněném sále bývalé Masarykovy školy ve Veselé odehrál křest knihy Borise Hlaváčka *Životy druhých jsou víc než můj*. Knihy, která přibližuje odbojovou práci veselského řídícího učitele Karla Hlaváčka (dědy autora) a jeho válečné i poválečné osudy. Jako důstojník v záloze pracoval Karel Hlaváček v organizaci *Obrana národa* organizoval odbojovou činnost na Lomnicku, ale také skrýval osoby nepřátelské říši. Zejména odborného učitele Karla Čurdu ze Semil, manželku podplukovníka Václava Vlčka, přednosty vojensko – propagačního oddělení československého Ministerstva zahraničních věcí v Londýně a docenta Vladimíra Krajínu, vedoucího činitele *ÚVOD*, v té době gestapem nejhledanější osobu. Zajišťoval spojení mezi Krajínou a parašutisty z výsadku Antimony.

Kniha podává pravdivou výpověď k událostem na Lomnicku, ve Veselé a v Rovensku na přelomu let 1942 – 1943 a věcem následujícím. Najdeme zde obsáhlou kapitolu věnovanou internaci zatčených v Terezíně a v neposlední řadě se zaměřuje i na dobu po válce, kdy se z některých pracovníků odboje stali přísluhovači komunistické moci a lidem, kteří jim za války zachránili život, udělali ze života peklo. Součástí je i dosud nezveřejněný výslech četnického strážmistra Jaroslava Kodeta z roku 1946. Jako bonus čtenáři dostanou i malou brožurku nazvanou „Mamiče“, napsanou ručně na Vánoce 1944 v Terezíně jako vánoční dárek pro manželku Hanu Hlaváčkovou.

Za kmotra knihy si autor vybral kamaráda, ředitele Vinohradského divadla a skvělého herce Tomáše Töpfera. Ten se své role zhostil vpravdě netradičně. S úsměvem prohlásil, že se křtí děti, ne knihy a za potlesku obecnstva provedl slavnostní knižní obřizku předsádky nůžkami.



Součástí příjemného a poučného sobotního odpoledne byla i prohlídka prostor školy včetně tajné místnosti, kde se výše zmínění psanci ukrývali.

Ještě jsem položil pár otázek autorovi:

TV: Proč jste se rozhodl napsat tuto knihu?

BH: Důvody jsou dva: 1) Dlužím to dědovi a babičce za jejich mimořádný hrdinný život a za to, jací byli.

2) Již několik let se dočítám v nejrůznějších časopisech, knihách a na internetu mnoho nepřesných a zavádějících a zkreslujících informací. Mimo jiné i to, že Karel Hlaváček byl vystrašený a dělal v odboji vše pro to, aby zachránil sebe a rodinu. To je úplná blbost! Toto mohl napsat jen ten, kdo o odboji Karla Hlaváčka neví nic. Proto pracoval v Obraně národa, obstarával výbušniny, schovával u sebe ve škole lidi, které hledalo gestapo, ač měl doma 5 dětí a za to vše hrozila smrt celé rodině, proto chtěl po vydání parašutistů revolver, aby se mohl zastřelit atd. Kdyby byl vystrašený a o sebe a o rodinu se bál, toto by jistě nedělal. Měl mnoho nabídek, aby odešel do ilegality i s celou rodinou, ale nepřijal je. Měl na mysli osudy svých žáků a spoluobčanů.

Nechtěl jsem, aby kniha byla psána jen z mého pohledu, ale chtěl jsem do knihy vložit i jiný nestranný pohled na dědovu odbojovou činnost. Proto jsem mimo jiné zařadil i výpověď rovenského strážmistra Kodeta, který vše přesně popisuje a zcela jasně zdůrazňuje, že zná pouze jednoho opravdového odbojového pracovníka a to řídícího učitele Karla Hlaváčka.

TV: Čeho jste si na dědovi nejvíce vážil?

BH: Jeho cit pro spravedlnost, jeho odvahu, ale to ať už posoudí čtenáři sami. To, že nemyslel jenom na sebe, dokazuje i to, že když byl osvobozen Terezín, neodešel jako většina vězňů domů, ale zůstal a spolu s herečkou Natašou Gollovou ošetřoval vězně nemocné tyfem.

Chtěl bych, aby se nezapomínalo i na hrdinství mé babičky. Představte si, že měla doma pět dětí a tři uprchlíky hledané gestapem. Stačilo málo a celá rodina by byla popravena. Všem musela denně vařit a starat se o ně tak, aby to nebylo nápadné. A když už byl její manžel zavřen v Terezíně, schovávala u sebe moldavsko-ukrajinského partyzána. I jeho musela živit a i za jeho prozrazení hrozila smrt celé rodině.

TV: Je něco, co jste do knihy nenapsal a měli by to lidé vědět?

BH: Je toho dost, ale to by měla kniha mnohem větší rozsah. Mám doma v archivu mnoho dopisů, které mu napsali různí lidé - například četnický strážmistr Jaroslav Kodet a další, ve kterých dědovi vzdávají hold a děkují za to, jaký byl a co pro ně udělal. Mám i dopisy generála Jána Goliána, psané před jeho zatčením během SNP, ve kterých dědu chválí a prokazuje mu úctu. Těch děkovných dopisů je mnoho.

Jedna věc je ale nezvratitelná. Karel Hlaváček díky své šikovnosti a smlouvou vyjednanou s K. H. Frankem zachránil před jistou smrtí několik tisíců lidí a také Rovensko, Veselou a další obce, které měl postihnout osud Lidic a Ležáků před vyhlazením. Ale o tom všem se lze dočíst v mé knize Životy druhých jsou víc než můj.

Knihu lze zakoupit v knihkupectvích, nebo na obecním úřadě ve Veselé, kde je možné domluvit i prohlídku Veselské školy včetně tajné místnosti s výkladem. K nahlédnutí je zde mnoho originálních dokumentů k událostem popisovaným v knize.

/ Tomáš Fanouš Vávra

semily



♦ V Semilech v minulosti působilo několik firem, zabývajících se výrobou hraček. Byly to například firmy *Mach, Drábek, Tofa, Kovožávody* nebo *Kovap*. Na výstavě v semilském muzeu uvidíte rozmanité výrobky těchto firem.

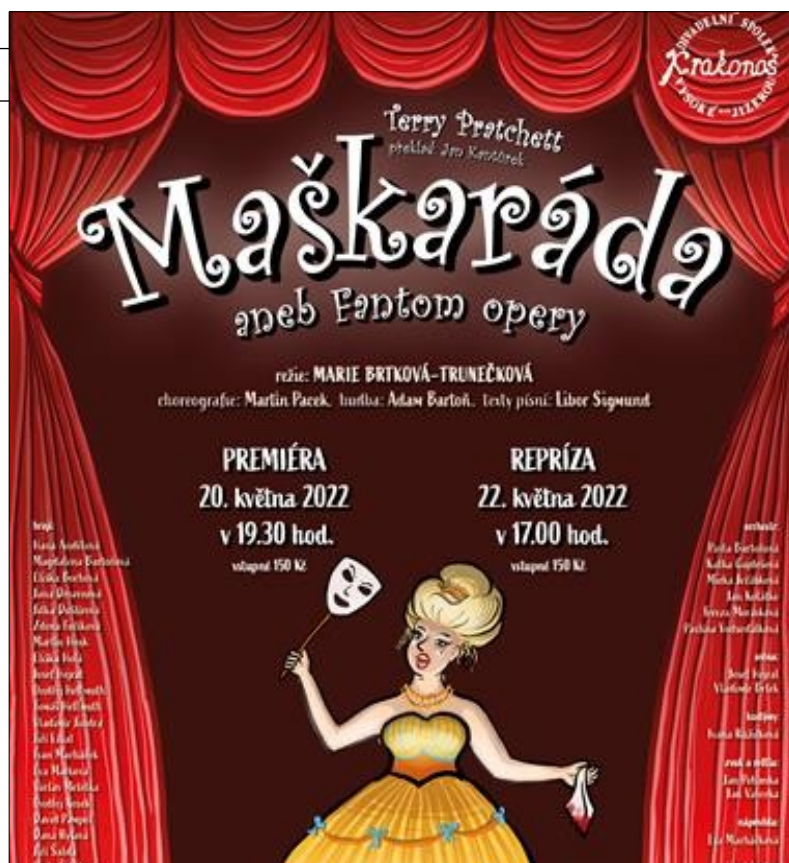
Pro děti je připraven i hrací koutek. Výstava potrvá do 28. srpna.

♦ Pátý koncert *Kruhu přátel hudby* je originální autorský projekt, jehož cílem je rozeznít klasickou hudbu stejnojmenné kostely po celé zemi. Zazní repertoár z děl významných světových, převážně barokních, hudebních skladatelů, kteří jsou nositeli právě křestního jména Petr nebo Pavel. Účinkuje Petr Hostinský (varhany) a Pavel Herzog (trubka). Ve spojení s chrámovou akustikou je koncert velkolepým zážitkem pro všechny posluchače.

23. května od 19 hodin v kostele svatého Petra a Pavla v Semilech.

semilsko

♦ **VYSOKÉ nad JIZEROU -**





Český ráj. Hrubá skála v pozadí Trosky. Orbis. Kolem roku 1953



Jablonné v Podještědí. Z facebookového účtu Jiřího Peterky



Sněžka. Repro z Jabloneckého měsíčníku



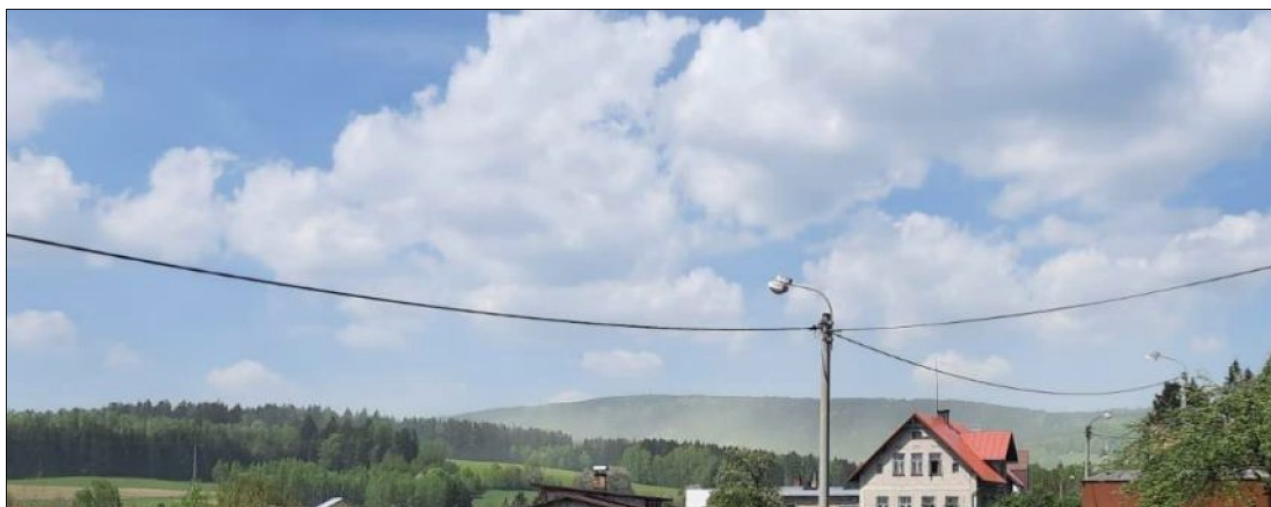
Český ráj – Böhmisches Paradies, Sobotecko. Město Sobotka – jižní brána Českého ráje. Náměstí s podloubím – chráněná památková zóna. Foto MUDr. Ivan Kafka. Tisk Losenický, Nové Město n. Metují, vydalo město Sobotka, 1993

♦ **LOUŽNICE** – Žlutá pylová zrnka jsou úplně všude. Snad každý si na svém autě, oknech nebo dalších plochách všiml nánosu pylu. Je to způsobeno tím, že díky vysokým teplotám začala najednou kvést velká spousta více nebo méně alergizujících rostlin. Korunu tomu nasadilo to, že letošní rok je takzvaným semenným rokem smrku. Co to znamená a jsou v ohrožení alergici? Podle odborníků je letošní situace zapříčiněna nejen současnými vysokými teplotami, které probudily k aktivitě mnoho druhů stromů a rostlin najednou, ale i tím, že je na většině míst v České republice takzvaný semenný rok smrku. Semenným rokem je logicky nazýván rok, kdy dřevina díky vhodným podmínkám kvete a plodí mnohem více než obvykle. Tak jako letos kvetou smrky dle odborníků jednou za 7 až 12 let. Mezi semennými roky sice smrky taky kvetou ale mnohem méně, takže se s jejich pylem podstatě nesetkáme.

Pylové zrnko má vzduchové váčky, které pomáhají pylovému zrnu dostat se co nejdále. Mezi nejlepší letce v tomto smyslu patří zejména borovice.

Naopak modřínové pylové zrno nelétá téměř vůbec.

V běžných letech je smrk málo významným alergenem. V semenných letech může vyvolávat hlavně mechanické podráždění. Podle alergologů nejsou ve srovnání s kvetoucí trávou a jinými stromy tak dráždivé. I tak je koncentrace pylových alergenů v ovzduší vysoká.



Pylový oblak nad hřebenem Černé studnice

/ Jana Matěásková, Loužnický zpravodaj

♦ **KRÁSNÁ, PĚNČÍN** –

Kittelův dům 27. května 2022 od 17 hod
LÉČITELKA KVĚTOSLAVA PATOČKOVÁ

Přednáška historika dr. Tomáše Chvátala z Muzea
a Pojizerské galerie v Semilech

SRDEČNĚ ZVEME

♦ **ŽELEZNÝ BROD** – Bezmála čtrnácti miliony korun podpoří Liberecký kraj v rámci individuálních dotací obnovu památek. Jednou z akcí je oprava povrchů komunikací v historické části Železného Brodu nazývané Trávníky, která celkem vyjde na 810 tisíc korun.

Povrchy se rekonstruují průběžně od roku 2009. V rámci projektu, který podpořil Liberecký kraj částkou 400 tisíc korun, dojde k jejich kompletní výměně na Poznávacím okruhu Trávníky. Nově je pokryje žulová dlažba, která dotvoří historický charakter této oblasti. Objeví se zde i dopravní značky, které sníží rychlost aut.

„Město Železný Brod si dává skutečně záležet na tom, aby tato významná část města dostala zpět svou historickou podobu. Součástí této snahy je také rekonstrukce žulových povrchů místních ulic, kterou jsme se rozhodli podpořit,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje. (Jan Mikulíčka)



♦ **ŽELEZNÝ BROD** –

Horním Pojizeřím
Železnobrodském
soutěž historických vozidel
15. ročník
www.amkzeleznobrod.estraniky.cz

9:06 hodin

21. května 2022
parkoviště u firmy Detesk / od 16.hodin areál sokolovny Huntířov

♦ **VRCHLABÍ –**• 20. 5. 2022 • **CECHOVNÍ MUZEJNÍ NOC**

Tradiční akce Krkonošského muzea Správy KRNAP proběhne opět v areálu historických domků na kostelním náměstí. Program bude tentokrát zaměřen na historická řemesla a cechy, jimž se bude věnovat i nově otevřená hlavní sezonní výstava. **Zahrada za historickými domky**

• 20. 5. 2022 • **POD KOROUHVÍ CECHU**

Cechy – společenstva řemeslníků – tvořily podstatnou složku života měst a městeček, tedy i Vrchlabí. Příslušnost k cechu byla v životě řemeslníka zásadní a byl na ni patřičně hrdý. Výstava se věnuje především cechovní reprezentaci, nikoli výrobě samotné. K vidění budou cechovní prapory, pečetidla, truhlice a nádoby. Vernisáž výstavy bude součástí programu Muzejní noci. **Historický dům č. p. 222**

**50 LET BRÝLE OD ZVONÍČKA**

Výroční koncert.

Vystoupí: ILLUMINATI.CA
a Jana URIEL Kratochvílová,
Cémur Šámur, MICHAEL V. (J.A.R.),
KRYCHLIČKY brejle show
a DJ LEOPTIC.

Pořádá Leoš Zvoníček.

KD Střelnice Vrchlabí, 16:00

So
21

**VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM**

DO DIVADLA!

Hrají: Michal Dlouhý, Simona Stašová, Andrea Vaňková,
Petr Vančura.

Žena a muž. Jeden z našich světů. Komédie překvapení,
zvrátů, krásných lží, bouřlivých scén i italského humoru.
Hra, ve které se snoubí všechno, co v dobré komedii
nesmí chybět.

KD Střelnice – velký sál, 19:00

Vstupné: 300–400 Kč, studenti, senioři 10% sleva

Partner představení: Česká spořitelna, a. s.

Út
24



jičínsko

♦ **JIČÍN** – Zastupitelstvo města na doporučení Rady města schválilo vypsání veřejné zakázky na provozovatele Valdštejnské lodžie. I když Valdštejnská lodžie nyní má provozovatele, vypsání soutěže je nutné, protože památkový areál bude brzy rozšířen o nové prostory, což navýší náklady z veřejného rozpočtu města. Zejména jde o víceúčelový sál a stálou expozici.

Valdštejnská lodžie je v majetku města Jičína. Ten poskytuje veřejnou finanční podporu, a to tzv. formou de minimis. Se současným provozovatelem – Valdštejnským imaginářiem – má město uzavřenou smlouvu o zajištění provozu. Každoročně město poskytuje provozovateli dotaci ve výši 1 150 000 Kč (± 10 %). Jičín také do Lodžie investuje vysoké částky, které zlepšily dispozice areálu, a tak se zde dají pořádat rozsáhlé kulturní akce, svatební obřady a podobně.

Důležité je nyní popsat genezi Valdštejnské lodžie coby jičínského kulturního centra. Historickou památku město zakoupilo v roce 1936 a za první republiky měla proběhnout rekonstrukce, což ale zhatilo období druhé světové války.

Poválečný a posléze komunistický režim neměly o rekonstrukci Lodžie zájem.

Po desetiletí přehlížena a areál chátral. Záchrany se až v nové době ujali občané – vzniklo občanské sdružení, které ve zchátralém areálu pořádalo drobné akce. Uspěly a uchytily se. Občanské sdružení poté zaměstnalo kastelána, který v Lodžii začal bydlet. Probíhaly diskuse, jak zlepšit stav historické památky. Z majetkového i finančního hlediska bylo nutné, aby se do rozvíjející Lodžie vložilo město. Po určité době, kdy areál zkusila provozovat příspěvková organizace Kulturní zařízení města Jičína, se ukázalo, že nejlepší bude dohoda s těmi, kteří měli počáteční vizi o oživení této památky. Proto vznikla smlouva s Valdštejnským imagináriem a upevnila se pozice kastelána. Město Jičín zajišťovalo rekonstrukce a investice rozšiřovaly podmínky pro pořádání akcí a cestovní ruch v Lodžii. Kulturní akce se zde staly široce vyhledávaným fenoménem. Po stavebních úpravách ve Valdštejnské lodžii vznikla kavárna, plynová kotelná, lektorská místnost, sociální zázemí a přípojka kanalizace. V současnosti se dokončuje další rozsáhlá rekonstrukce, z níž vzejde nový společenský sál s kompletním zázemím. Město Jičín na ni získalo evropskou dotaci v rámci programu V-A ČR-Polsko.



Náklady na provoz Lodžie budou proto ještě vyšší. Představitelé města Jičína tudíž zjišťovali, jak jsou organizovány podobné památky. Zajistili také právní posudek od KVB advokátní kanceláře z Pardubic, která má bohaté zkušenosti s veřejnou správou. Vypsání veřejné zakázky na provozovatele se ukázalo jako jediné řešení.

Půjde o nadlimitní veřejnou zakázku na 6 let, a to od 1. ledna 2023. Doba odpovídá udržitelnosti projektu, jak je dána v programu V-A ČR-Polsko. Veřejná zakázka má pevnou cenu 2 200 000 Kč bez DPH na rok. Vzhledem k pevné ceně bude důležité kvalitativní hledisko došlých nabídek. Nárůst ceny

zohledňuje zvětšení prostor – zejména o víceúčelový sál, jenž bude mít výraznější požadavky na energie – a také nutné posílení personálu. V současné době tam působí dva pracovníci, což je vzhledem k oblíbenosti Lodžie neudržitelné.

Nový víceúčelový sál nabídne stálou expozici o barokní architektuře. Jak uvádí podmínky dotace z programu V-A ČR Polsko, vstup na výstavu bude zdarma. Dotační podmínky rovněž stanovují, že po dobu udržitelnosti musí sál sloužit pro účely výstavy a že jiné akce zde bude možné organizovat pouze v délce čtyř až pěti dnů v každém měsíci. Na tyto akce, pořádané mimo projekt, bude možné vybírat vstupné. To vše proto, že zmíněný dotační program má za cíl podpořit cestovní ruch a zájem o architekturu z doby Albrechta z Valdštejna. (Jan Jireš)

♦ **JIČÍN** – Rada města schválila výpůjčku přízemí jezuitské koleje pro spolek Balbineum. Prostory se promění v kulturní centrum. Výpůjčka je prozatím schválena do konce roku 2022. Na kulturních aktivitách se tu kromě Balbinea budou podílet i další spolky, například Vitrína 252 nebo galerie SOL. Balbineum plánuje otevřít jezuitskou kolej se startem letní sezóny v režimu tři dny v týdnu. Plánovány jsou čtvrtek, pátek, sobota vždy dopoledne. V koleji hodlá umístit výstavu pod hlavičkou galerie SOL. Jeden z ateliérů může sloužit jako otevřená dílna pro veřejnost, kdy by si mohli pod vedení zkušeného lektora vyzkoušet práci se dřevem. Ve zbylých ateliérech bude prostor pro řemeslné workshopy. Spolek Balbineum si přeje, aby si návštěvníci prakticky vyzkoušeli výtvarnou tvorbu a používání řemeslnických i uměleckých nástrojů – aby například skutečně uchopili dláto nebo roztočili šlapací soustruh. Veřejnost je samozřejmě vítána a na konci zkušebního období proběhne zhodnocení.



Takové využití jezuitské koleje umožnila stavební investice, kterou město financovalo v uplynulých letech. Tato rekonstrukce zlepšila stav zadního nádvoří (tzv. ambitu), zřídilo se zázemí, provedlo se zajištění statiky a obnovilo se odvězdušení podzemních prostor. Díky tomu je sem možné pozvat veřejnost.

Pořadatelé z Balbinea velmi sází na prezentaci během velkých

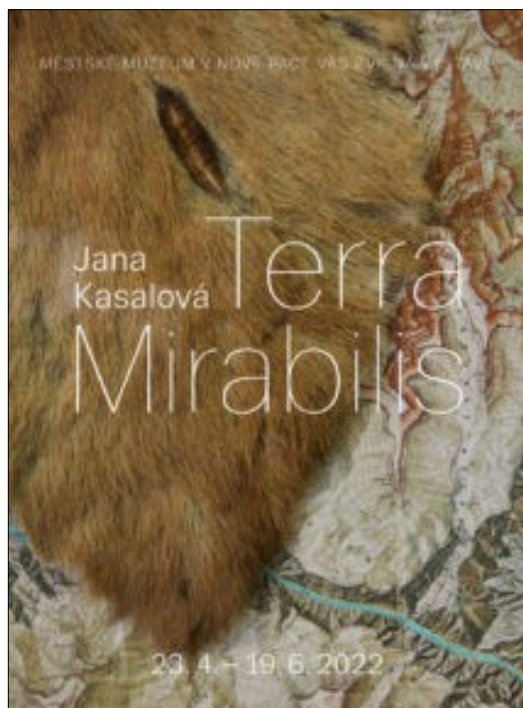
jičínských akcí, jako jsou třeba festival Jičín – město pohádky nebo nyní aktuální Valdštejnské slavnosti, které se uskuteční už v květnu, konkrétně v období **27. až 29. května**.

♦ **NOVÁ PAKA** –



Václav Koubek & přátelé

Novopacké sklepy, Pá 27. 5. 2022 20:00



♦ **NOVÁ PAKA** – Jana Kasalová (*1974, Turnov) pochází z železnobrodské sklářské rodiny. Vystudovala Střední umělecko-průmyslovou školu textilní v Brně, poté pokračovala ve studiích v ateliéru malby na Fakultě výtvarných umění v Brně, nejprve u prof. Miloslava Štolfy a poté u prof. Jiřího Načeradského, u kterého také svá studia ukončila v roce 1999. Následně navštěvovala *University of Southampton, Winchester School of Art* ve Velké Británii a potom pobývala rok ve Španělsku. Následovala studijní stáž v New Yorku a opět studium ve Španělsku. Poté žila a tvořila v Londýně a Paříži. Její díla jsou zastoupena v řadě veřejných a soukromých sbírek v Evropě a v USA. Věnuje se především kresbě, malbě a tvorbě audiovizuálních

instalací, videoartu a fotografii.

Výstavní síň Suchardův dům, Nová Paka, Městské muzeum,
do 19. 6. 9:00 – 16:00, mimo pondělí

♦ **SOBOTKA** – Dámy a pánové, milé děti, **na sobotu 28. května** od 14h jsme pro vás na zahradě Šolcova statku v Sobotce připravili loutková představení *O mlsném drakovi* a *Drak Krut'ák*. O přestávce mezi zhruba dvacetiminutovými představeními si návštěvníci mohou prohlédnout výstavu ilustrací, známek a portrétů Jana Mageta a expozici skla Jiřího Ryby. Děti jistě zaujme sbírka figurek čertů, umístěná v síni statku.

Představení jsou určena především pro děti od 3 let. Dospělým divákům pak zaručujeme, že pocítí napětí, plně srovnatelné s detektivními příběhy Sherlocka Holmese nebo jeho českého ekvivalentu, majora Veřejné bezpečnosti Kalaše.

Vstupné dobrovolné. Na vaši návštěvu se těší

/ Sylva a Jan Samšíňákoví, hospodáři Šolcova statku

mnichovohradištsko

♦ **MNICHOVO HRADIŠTĚ** – Rada města schválila studii nového městského skateparku v severní části města, který čeká kompletní rekonstrukce. Architektonickou studii zpracovalo pražské *U / U Studio*, které se specializuje na městské prostředí a návrhy možností venkovních aktivit ve veřejném prostoru. Městu dalo na výběr tři varianty. Rada jednohlasně podpořila nejvelkorysejší návrh, jehož vybudování by mělo přijít na zhruba 6,7 milionů korun. (Zdroj: Mnichovohradištsko.cz)

♦ **ZVÍŘETICE** – Spolek LOVI zve na restaurant day na Zvířeticích. Středověká hostina s dobovou zábavou vás čeká **v sobotu 21. května** od 11 hodin.

Akce bude sloužit na podporu malého Honzíka Hanuše z Mnichova Hradiště a příspěvek na úhradu jeho náročných rehabilitací na klinice AXON. Honzíka takto spolek LOVI podporuje již 8 let, včetně nákupu kompenzačních pomůcek. Další akcí spolku budou alchymistické dílny, a to v sobotu 18. června 2022 opět na Zvířeticích. (Petr Novák, Mnichovohradišťsko.cz)

jablonecko

♦ **JABLONECKÉ PASEKY** – Stromy patří mezi nejmilejší jablonecké maličkosti. Ony mýtické duby, rozložitě dědovy lípy, nenápadné babiččiny černé bezy, tajuplné kaštiny, houževnaté jasany, sloužící kdysi jako přírodní hromosvody. Tak křehké, přeci věkům vzdorující. Všechny mám rád.

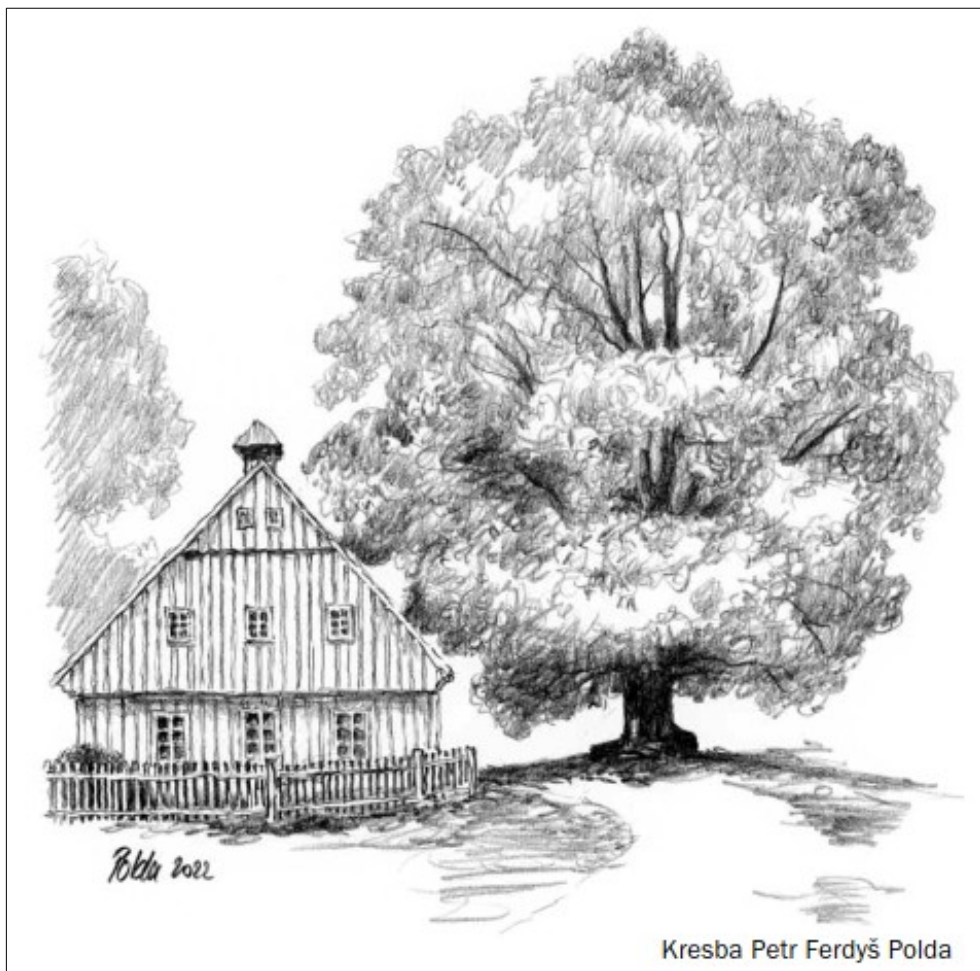
Jedním z krásných památných stromů Jablonecka je Císařská lípa v Jabloneckých Pasekách. Stojí si vcelku nenápadně vedle krásně dochované a citlivě opravené Feixovy usedlosti s věžičkou (dnes dům č. 10/9 v ulici U Staré lípy). Ve stínu moderního světa věžáků, onoho lidského mraveniště. Jako kdyby tu hraničily dva neslučitelné, ale přeci sousední světy.

Císařská lípa je strom dosahující výšky téměř patnácti metrů, s obvodem kmene bezmála půl čtvrtého metru. O jejím staří se můžeme jen dohadovat; obvykle se uvádí nějakých 250 let, tedy celá čtvrtka tisíciletí. Nikdo ale přesně neví, kdy byla vysazena lípa vedle Feixovy usedlosti. Můžeme se jen dohadovat a spekulovat. To bylo totiž tak. Feixových bývalo v Pasekách kdysi hodně; asi tolik, co Zappeových, po nichž byla jako Zapploch (Zappeho díra, ve smyslu údolíčko) dokonce pojmenovaná i část Pasek. A právě v Zapplochu, v prastaré chalupě č. 10, u cesty vedoucí přes kopec na Novou Ves, žil ve druhé polovině 18. století sedlák Peter Feix s rodinou. U jeho domu se jednoho dopoledne objevila nečekaná návštěva: urozený muž na koni doprovázený jedenácti jezdci doprovodu. Tím šlechticem byl mladý Josef II. – mezi venkovským lidem tolik oblíbený císař. Lidé si v jeho putování, které Josef II. často vykonával v přestrojení a vesničany i měšťany na cestě obdarovával zlatáky a stříbrňáky, vysnili spravedlivý zájem o jejich nelehký úděl. Pravda ovšem byla taková, že císař se po krajině pohyboval spíše z důvodů přípravy obranných pozic pro případné války s Prusy. Buď, jak buď, z Josefa II. se zejména na venkově stala doslova celebrita své doby. Jeho cesty jsou dokonale zmapovány v několika knihách, na místě, kde se zastavil, vznikaly pomníčky, a židle, na které usedl, byly ještě dlouho opatrovány a uctívány.

Do Pasek přijel císař od Liberce a podle pověsti sesedl z koně do stínu lípy, která tu tedy už musela růst. Byl čas pozdní snídaně. Zkoprnělého Petra Feixe požádal o chleba s máslem.

S uctivou radostí přinesl sedlák císaři velký pecen černého domácího chleba a jeho žena pak ještě dodala talířek s máslem a tvarohem.

„Ještě nůž,“ požádal císař a sedlák vytáhl z kapsy kudlu a podal ji panovníkovi. Josef II. Sám ukrojil pořádný krajíc, namazal jej máslem a tvarohem a vše rozdělil mezi svůj doprovod.



Na talířek pak položil odměnu – čtyři stříbrné dvacetníky. Jen jezdci dojedli, nasedli na koně a odjeli směrem k Nové Vsi. Odtud pak pokračovali až do Smržovky a zpátky se vraceli přes Lučany; toho večera císař přespal v Hodkovcích v domě starosty Joachima Brosche. Návštěva panovníka u prostého vesničana byla v té době opravdu mimořádnou událostí.

Jablonecký kněz P. Josef Ressel proto zmiňoval, že na její památku byl strom u Feixovy chalupy pojmenován jako *Kaiserlinde* čili *Císařská lípa*.

Jenže: pamětníci mají nejhorší paměť, jak říkával s oblibou jablonecký lidový historik a vypravěč Václav Vostrák. Když se totiž roku 1878 u lípy konala velká slavnost připomínající Josefovou návštěvu v Pasekách, nemohli se už pamětníci shodnout na tom, jestli zde císař posnídal 26. června 1766 nebo ve stejný den, ale až roku 1778, kdy se v podhůří Jizerských hor opět pohyboval. Dnes to vidíme tak, že pravděpodobnější bude asi druhé datum.

Císařská lípa měla ovšem poté několikrát na mále. V roce 1906 bylo majitelce Karolině Feixové nabízeno odkoupení dřeva zchřadlého stromu, ale zachránil jej nakonec tehdejší učitel a budoucí proslulý starosta Jablonce Karl Richard Fischer. Poškozený a zdíven a betonem vyspravený strom ale i poté pomalu mizel před očima.

Až od roku 1960, kdy byla lípa chráněna státem, došlo k jejímu opakovanému odbornému ošetření. A to jí asi dalo novou pobídku do života. Nakonec tak Císařská lípa jako zázrakem přežila, z jednoho výhonu zregenerovala a rozrostla se do podoby mohutného stromu, který v Pasekách dodnes připomíná slavnou císařskou návštěvu. (Marek Řeháček, Jablonecký měsíčník)

tanvaldsko

♦ **HARRACHOV** – Krkonošským střediskem Harrachov po 80 letech znovu znějí zvony. Pro kostel svatého Václavem mučedníka je vyrobili ve zvonařské

dílně Petra Rudolfa Manouška. Nejmenší je zasvěcený Panně Marii, střední sv. Václavovi a největší, bezmála čtvrttunový, zasvětili Bohu. V neděli před polednem je vyzvedl jeřáb do zvonice. Poprvé se zvony rozezněly ve 14:00, to je ještě rozhoupal silou svých paží zvonář. Příště už se o vyzvánění postarají stroje. Harrachovský kostel přišel o své zvony už za první světové války, nové pak do zvonice osadili v roce 1922. Dlouho tam ale nevydržely, podle emeritního ředitele Krkonošské muzea v Jilemnici Jana Luštince přišel kostel znovu o své tři zvony za druhé světové války. V roce 1942 je zrekvírovali podobně jako zvony velké části kostelů v kraji. Zatímco na jiné kostely se ale v minulých letech zvony vrátily, harrachovský kostel se jich dočkal až po 80 letech. Zvonit měly už loni na podzim na svatého Václava, vše ale zkomplikoval koronavirus.



Administrátor zdejší farnosti Ivo Kvapil přiznal, že když před 20 lety do farnosti přišel, byly zvony tím prvním, co chtěl Harrachovu vrátit. „Byly ale důležitější věci, kostel byl ve velmi špatném stavu, nutně potřeboval opravit střechu, na zvony tak došlo až teď,“ řekl Kvapil. Tři zvony přišly zdejší farnost i s instalací na 1,2 milionu korun. „Něco jsme vybrali ve veřejné sbírce, něco máme z farnosti, něco nám přidalo město Harrachov,“ doplnil. Zhruba 400 tisíc korun bude podle faráře ještě třeba doplatit, sbírka proto bude pokračovat.

Na nové zvony přispělo i město, z rozpočtu dalo 100 tisíc korun. „Řekli jsme si, že bychom se měli podílet na takové věci, že to je o doplnění kulturní památky o něco, co tam 80 let chybí,“ řekl starosta Jaroslav Čech. Radnice podle něj financovala i některé opravy kostela a statický posudek. Město je podle Čecha připraveno kostel dál podporovat. V nejbližší době bude třeba zrekonstruovat zdejší varhany, nástroj už není v dobrém stavu, náklady Kvapil odhaduje na 800 tisíc korun.

/ Náš REGION – ČTK

♦ JABLONEC n/N -



JELEN – JABLONECKÉ TÓNY 2022

čtvrtek 26. 5., 19 hodin, Mírové náměstí, Jablonec nad Nisou

Po dvouleté pauze se do Jablonce vrací kulturní festival, který od května do září oživí ulice města hudbou různých žánrů. Zahajovací koncert je pro návštěvníky zdarma, stejně jako celá řada dalších akcí, jež se v rámci festivalu letos uskuteční. Koná se za finanční podpory statutárního města Jablonec nad Nisou. V případě velmi nepříznivého počasí koncert skupiny Jelen proběhne ve Velkém sále Eurocentra. www.jablonecketony.cz

Foto: Ondřej Pýcha

liberec

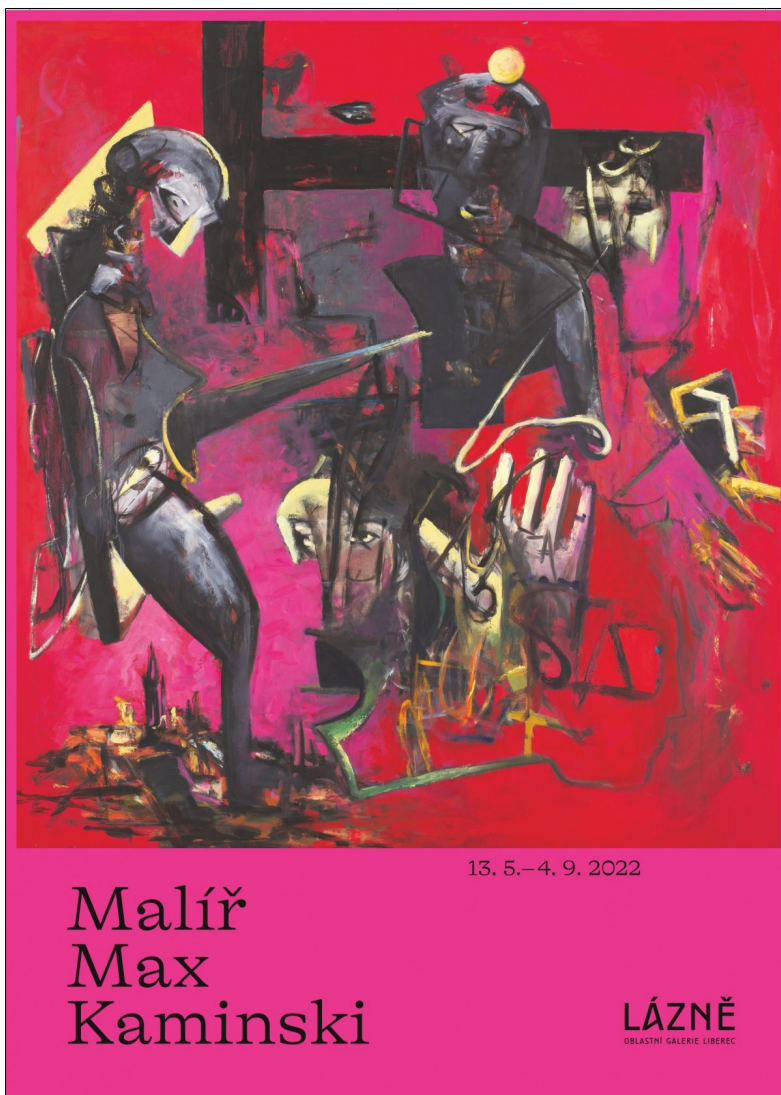
♦ Liberecká Oblastní galerie vystavuje díla německého malíře Maxe Kaminského, který zemřel před třemi lety. Patřil mezi nejvlivnější německé malíře minulého století a byl jedním z jejich hlavních představitelů neoexpresionismu. Jde o jeho první výstavu v České republice.



Kaminski se narodil v roce 1938 v Královci v tehdejším východním Prusku a jeho dětství bylo poznamenáno útekem a vyhnáním spojeným s koncem druhé světové války. „Jako dítě zažil hrůzy války, které si myslím, že v jeho tvorbě jsou velmi jasně viditelné,“ řekla kurátorka. Díla Kaminského tak působí trochu depresivně a na první pohled zaujmou fragmenty figur a intenzivními barvami. „Vytváří takový unikátní vesmír Maxe Kaminského. A obecně je jeho tvorba velice zajímavá fragmentací, barevnou intenzitou a tím způsobem, kterým zpracovává svůj život,“ uvedla kurátorka výstavy Johana Kabíčková.

Kaminski podle ní patřil mezi umělce, kteří se v 60. letech minulého století odklonili od tehdy populárního informelu a abstrakce a navrátili se k figuraci. Cílem výstavy, jež potrvá do 4. září, je představit celou škálu jeho tvorby. Je na ní kolem 40 velkoformátových obrazů, kreseb, kvašů a leptů.

„Nalezneme zde díla z 60. let 20. století až po velké pastelové cykly z roku 2011. Můžeme pozorovat vývoj jeho tvorby, témata, která ho ovlivňovala, protože život Maxe Kaminského byl velmi zajímavý. Hodně cestoval,“ řekla kurátorka. Kaminski studoval malířství na berlínské univerzitě, cestoval po střední a jižní Americe, byl profesorem na akademii v Karlsruhe, žil ve Štrasburku, Marseille, Mnichově a od roku 2003 až do své smrti v roce 2019 v Augsburgu. Právě na retrospektivní výstavu jeho tvorby v augsburské galerii, která se konala před čtyřmi lety, navazuje nyní liberecká výstava. Je součástí česko-německých kulturních dnů *Dialog*, které jednou za dva roky spolupořádají Liberec a německý Augsburg. (Náš REGION – ČTK)



♦ **ANIFILM 2022 vyhlásil vítěze filmových a herních soutěží, uspěli i čeští tvůrci**

V mezinárodních soutěžních sekcích se utkalo 11 celovečerních filmů, 24 krátkých filmů, 33 filmů studentských, 24 videoklipů, 15 abstraktních a nenarativních snímků a 15 VR filmů. V mezinárodním klání soutěžilo také 15 počítačových her.

Cenu v mezinárodní soutěži celovečerních filmů pro dospělé diváky získal

film *Kde je Anna Franková?* izraelského režiséra Ari Folmana.

Cenu pro nejlepší celovečerní film pro děti porota udělila japonskému filmu *Belle* (režie Mamoru Hosoda).

V kategorii krátkých filmů zvítězil anidok polské režisérky Joanny Kozuch *Bylo jednou jedno moře...*, ve kterém se věnuje osudu a hledání zmizelého Aralského jezera.

Mezi studentskými filmy si porotci vybrali český film *Milý tati* režisérky Diany Cam Van Nguyen. Mezi nenarativními a abstraktními animacemi získal hlavní cenu snímek ukrajinského režiséra Mykyty Lyskova *Imaginární krajiny* a cena za nejlepší videoklip zůstává doma, získalo ji totiž video *Gosheven: Until Exhaustion* režisérky Magdaleny Hejzlarové. V kategorii VR filmů uspěl film *Limbotopie tchajwanského* režiséra Wen-Yee Hsieha. V soutěži počítačových her v kategorii nejlepší počítačová hra pro děti zvítězil projekt studia Darjeeling *Labyrinth City: Pierre the Maze Detective* a cenu za nejlepší výtvarný počín v počítačové hře si odnáší hra *Sable* z britského studia Shedworks.

V průběhu festivalu o jedné ceně rozhodli svým hlasováním i diváci. A jimi udělovanou diváckou Cenu Libereckého kraje si osobně převzali režiséři Yutaro Kubo a Satomi Maiya za svůj celovečerní film *Dívka ze země Venku*, který na ANIFILMu uvedli ve světové premiéře.

Všechny programy letošního Anifilmu navštívilo téměř 30 000 diváků.

(Zdroje: Gabriela Zajícová, PR Anifilmu + Jana Kodymová, Zpravodaj Liberec)

♦ Lidové sady:



liberecký kraj

♦ Po dvouleté koronavirové pauze se opět vrací tradiční soutěž Vesnice roku. Celkem do ní podalo své přihlášky dvanáct obcí Libereckého kraje. Ty se nyní budou připravovat na návštěvy hodnotitelské komise, která do nich zavítá během nadcházejících týdnů.

Předtím se v kraji staly nositelkami tohoto titulu třeba obce Prysk, Kruh nebo Tatobity.

Po vynucené přestávce přesto zaznamenala soutěž mírný úbytek přihlášek. Do letošního šestadvacátého ročníku se přihlásilo celkem 175 obcí z celé České republiky, což je o 53 obcí méně než v roce 2019. „Jsme potěšeni, že v Libereckém kraji se do krajského kola přihlásilo 12 obcí, pouze o 4 obce méně než v roce 2019 a o dvě méně než v roce 2018,“ upřesnil radní Ulvr.

Všechny přihlášené obce nejprve hodnotí komise v krajském kole. Bude je

posuzovat mimo jiné z hlediska toho, jaký se v nich vede společenský život, kterým aktivitám a činnostem se jejich obyvatelé věnují či jak se v obcích daří podnikatelům. Dbát se bude ale i na to, jak to v obcích vypadá, zda mají upravenou zeleň, jaké služby v nich lidé mohou využít, v jakém stavu jsou inženýrské sítě, jak se šetří energie či jaké plány mají obce dále do budoucna. Slavnostní vyhlášení a předávání ocenění libereckého krajského kola soutěže se uskuteční 18. srpna 2022 ve vítězné obci. Celostátní kolo, do kterého postupují vítězové krajských kol, bude následovat na přelomu srpna a září. I letos bude vítěz a nositel titulu Vesnice roku 2022 vyhlášen 17. září na Jarmarku venkova v Luhačovicích.

Z okresu Česká Lípa se přihlásila Stráž pod Ralskem a Zahrádky, z libereckého okresu Mníšek, Višňová, Všelibice, Jeřmanice, Svijany, Heřmanice a Bílý Kostel nad Nisou, z okresu Semily Roprachtice a Poniklá a z Jablonecka Zlatá Olešnice. (zdroj: Jan Mikulička)

♦ Kraj na začátku letošního dubna zrušil veřejnou zakázku na nový parkovací dům v dolním centru Liberce, a to za nabídkovou cenu 162 milionů korun bez DPH. Válka na Ukrajině totiž způsobila zásadní výpadek v dodávkách železné rudy a stavebního materiálu. Liberecký kraj tak znovu posuzoval situaci na stavebním trhu a rozhodl se, že výběrové řízení na výstavbu parkovacího domu vyhlásí znovu, a to s 15% navýšením předpokládané hodnoty veřejné zakázky.

„Parkovací dům a s ním související rekultivace okolí sídla krajského úřadu zásadně změní stav této části Liberce, který nyní nelze označit za ideální nebo reprezentativní. Současná podoba je neudržitelná. Celý projekt vznikl z architektonické soutěže v roce 2017 a jeho cílem je zlepšit kvalitu veřejného prostoru v dolním centru Liberce,“ uvedl hejtman Martin Půta.

Kraj nyní aktualizoval předpokládanou hodnotu veřejné zakázky a připravil nové výběrové řízení. „Celkové výdaje projektu jsou nově stanoveny na 291,35 milionu korun. Výše 10% spolufinancování způsobilých výdajů a výše dotace se nemění. Na projekt parkovacího domu kraj získal dotaci ve výši 84,75 milionu korun. Celkem dochází k navýšení původně schváleného závazku o 42,4 milionu korun,“ dodal Zbyněk

Miklík, náměstek hejtmana pro resort ekonomiky, majetku, investic, veřejných zakázek a informatiky. Dotaci z Evropské unie již má Liberecký kraj potvrzenou. Jedná se celkem o 80 milionů korun.

„Nyní je u budovy krajského úřadu 138 parkovacích stání,



z toho ani jedno pro veřejnost. Nový projekt přinese celkem 244 míst, přičemž rovných sto bude vyhrazeno právě veřejnosti,“ dodal Jan Sviták, statutární náměstek pro resort dopravy. (Jan Mikulička)

pozdní sběr

♦ **TURNOV** – Legionářský vlak se na turnovském nádraží zastaví v úterý 24. května. Až do neděle 29. května můžete během komentovaných prohlídek projít 14 věrně zrekonstruovaných vagonů. Pokud se na nádraží vypravíte v úterý odpoledne, můžete zahlédnout také vlak vodíkový!

Nádraží Turnov je osmou zastávkou legionářského vlaku při jeho letošním putování po městech České republiky. Na železniční stanici bude přístupný zdarma **od úterý 24. května do neděle 29. května**, ve všední od 8 do 18 hodin, o víkendu od 9 do 19 hodin.

Legiovlak živě představuje cestu desetitisíců čs. legionářů po Transsibiřské magistrále v letech 1918-1920, kdy si průjezd často musely vynutit bojem s bolševiky. Vlak sestává z vozů polní pošty, těplušky, zdravotního, filmového, velitelského, štábního, obrněného, prodejního, krejčovského, kovářského, ubytovacího a dvou plošinových vozů. V každém z vagonů čeká věrná podoba původního vybavení, fotografie a originální exponáty, průvodci Vám budou legionáři v dobových stejnokrojích.

Komentované prohlídky pro veřejnost se konají ve všední dny od 14 hodin, o víkendu každou hodinu.

Jestliže se na železniční stanici v Turnově vydáte přímo v úterý 24. května 2022 po 13. hodině, můžete navíc zahlédnout také *Coradia iLint Railshow 2022*. Na předváděcí jízdu na trati Hradec Králové – Liberec se vydá první vodíkový vlak pro osobní dopravu na světě. Po půl jedné by měl zastavit na nádraží v Turnově, máte tak unikátní příležitost vidět možnou budoucnost železniční dopravy.

(Marcela Jandová)

Nevím ale úplně přesně, jak to s touhle jízdou bude, vzpomenu-li, že o několik stránek výše jsem psal o výlucce na trati Turnov – Rovensko...

♦ **NOVÁ PAKA**



BE MY BABY
Bud' moje bejby

KEN LUDWIG / NOVOTNÝ, HYBNEROVÁ, VOJTA
ZBRANKOVÁ, SEJNOVÁ DITTRICHOVÁ, SABADIN
REŽIE: SVOJTKA

čtvrtek 26. 5. 2022 v 19:00
velký sál MKS Nová Paka, vstupné 400/380 Kč
zakoupené vstupenky z předchozích termínů zůstávají v platnosti
Rezervace: 493 721 928, info@kultura-novapaka.cz

DIVADLO
Palace



Maloskalská NOC 2022

SOBOTA 4. ČERVNA | MALÁ SKÁLA

**Michal Hrůza & kapela Hrůzy
Walda Gang | Pokáč
Děda Mládek Illegal Band
Šimon Mikez | Ovčie Kiahne
Robin Mood | Vanity**

Tradiční neckyáda.
Bohatý doprovodný program.
Začátek 14:00.

Předprodej vstupenek
v síti Ticketstream.

www.maloskalskanoc.cz

♦ Josef Kalfus

Národohospodář, přední finanční odborník, politik a rodák ze Železného Brodu. Od roku 1920 působil na Ministerstvu financí a od roku 1936 zastával s malou přestávkou téměř nepřetržitě funkci ministra financí ČSR, potom tzv. druhé republiky a nakonec v letech 1939 – 1945 i nesamostatné vlády Protektorátu Čechy a Morava. V roce 1946 byl jako člen protektorátní vlády postaven před Národní soud, ale protože prokázal styky s domácím i zahraničním protifašistickým odbojem, nebyl odsouzen.

Josef Kalfus se narodil 25. června 1880 o čtvrté hodině odpoledne v domě č. 243 v Křížové ulici v Železném Brodě jako třetí dítě perníkáře Filipa Kalfuse a jeho manželky Josefy, rozené Hlubučkové. Maminka Josefa byla dcerou oblíbeného řídícího kantora ze Železného Brodu Florianu Hlubučka. Budoucí pan ministr měl sedm sourozenců, dva bratry a pět sester.

„Malý Josef vyrůstal pod laskavou, ale přísnou péčí svých rodičů a mezi svými četnými sourozenci, denně viděl píli a přičinlivost svých rodičů i pomáhal již co chlapec doma při práci a když byl větší, nosíval s tatínkem těžké rance s plachtou a zbožím na okolní poutě. Vynikal ve zpěvu a také řadu let ministroval. Původně měl Josef jít po vyjití školy na krejčovinu, ale protože ve škole velmi prospíval, maminka, dcera kantora, rozhodla že půjde na studie.“ (Z proslovu starosty Železného Brodu Heřmana Jiráka v městském zastupitelstvu při příležitosti Kalfusových šedesátin.)

Tak Josef nastoupil na gymnázium v Hradci Králové. Na gymnáziu studoval pět let (1891–96), z toho čtyřikrát s vyznamenáním. Při svém nadání a pili mohl studovat dále, ale skromný příjem rodičů na vysokoškolské studium nestačil. Díky své sestře Olze a jejímu manželovi Janovi Charouskovi, který pracoval na dráze jako topič, mohl mladý Josef studovat obchodní akademii (1896–97) v Liberci, kde jeho sestra s manželem žili. Přestože opět zvládl školní rok s vyznamenáním, nemohl ve studiu z finančních důvodů pokračovat.

Z popudu bratrance Antonína Tůmy, berního oficiála, požádal o místo u berního úřadu a byl přijat 16. listopadu 1897 jako berní praktikant v Hořicích a 8. července 1898 byl přeřazen do Domažlic. Dříve, kdo byl přijat do státní služby, musel sloužit jeden rok zdarma, až teprve po berní zkoušce dostal plat. Když uplynul delší čas od přijetí do státní služby a Kalfus nedostával výzvu ke zkoušce, bylo to proto, podle bratrance Tůmy, že si snad Josef neplní řádně své pracovní povinnosti. Tuto domněnku řekl Josefovým rodičům a tak Josef dostal od otce dopis plný nezasloužených výtek. Josefa se dopis velmi dotkl a rodičům odepsal, že nepotřebuje žádnou finanční pomoc a další dopis domů napsal, až v momentu, kdy měl zkoušku hotovou. Do té doby zůstal zcela bez příjmů, ale štěstí mu přálo. Byla mu přidělena práce na Trhanovském panství, kde byl zaopatřen nejen stravou, ale i ošacením. Po složení úřednické zkoušky, začal dostávat pravidelný plat, z kterého podporoval své rodiče. Josef se snažil doplnit své vzdělání. Šestý ročník vyššího gymnázia dostudoval v Domažlicích v roce

1899. Avšak naneštěstí se rozstala jeho matka a byla operována a syn, který zbožňoval rodiče, zvláště pak matku, chtěl být blíže domova a tak žádal o přeložení. Nejdříve se dostal do Náchoda a pak do Jičína.

Jako berní úředník byl jak u svých představených, tak i u stran vždy vážen a oblíben. Josef byl ctižádostivý a pracoval na sobě. Začal studovat účetní vědy, z nichž složil 12. března 1902 zkoušku v jazyce českém i německém na univerzitě. Když se mu naskytla výměna místa z Jičína do Prahy, souhlasil a začal pracovat u berní správy v Mikulášské ulici. V té době měl Kalfus vážnou známost a nevěsta výměnu vítala. V Praze se oženil s Annou Novákovou z Jičína, která svého chotě provázela statečně, oddaně, s pochopením a porozuměním celý život. Měla velké zásluhy na úspěšné životní dráze svého manžela. Jejich manželství bylo velmi šťastné. V roce 1905 byl přeložen do Nové Paky – na vlastní žádost – z důvodu onemocnění manželky a na doporučení doktorů, že ji „venkovské“ prostředí prospěje.

Mimo své funkce vrchního berního správce využíval volných chvil k soukromému studiu. V Nové Pace začal rozvíjet zájem o národní hospodářství. Viděl, že bytová otázka na malých městech není dostatečně řešena a tak založil stavební družstvo a stal se jeho jednatelem. Družstvo podléhalo ministerstvu sociálních péče a stavělo hlavně domky pro dělnictvo (kuchyň, dva pokoje a podkroví, řada domků stojí v Nové Pace nad nádražím). Stát půjčil část peněz, určitý obnos pak firma, u které dotyčný pracoval. Sám vystavěl rodinné domky, dva ve Staré Pace a šest v Železném Brodě. Touto úspěšnou svépomocnou akcí upozornil na sebe i vyšší úřední kruhy ve Vídni.

Po skončení světové války, které se Josef Kalfus nezúčastnil ze zdravotních důvodů, byl nový stát nucen přikročit k velkorysému řešení bytové otázky. Na Ministerstvu sociálních věcí, pod které tato agenda spadala, si jeho úředníci vzpomněli na Kalfuse a jeho úspěšnou stavební činnost a žádali o jeho přeložení do tohoto ministerstva do Prahy. Ale Ministerstvo financí odmítlo a v létě roku 1920 povolalo tehdy čtyřicetiletého Kalfuse do svého ústředí v Praze.

„V kreditním oddělení ministerstva, kam byl přidělen, brzy ukázal své mimořádné organizační schopnosti, píli a houževnatost při hájení zájmů státní pokladny. Své bohaté zkušenosti, které získal svojí dlouholetou prací u úřadu první stolice, dával ochotně k dispozici svým spolupracovníkům na ministerstvu, kterým často chyběly znalosti poměrů u první instance.“ (Z výše zmíněného proslovu.)



Na ministerstvu poznal, jak mu chybí maturita. Tak se odhodlal, požádal Ministerstvo financí, zda by mohl 7. a 8. třídu gymnázia dokončit. Ministerstvo povolilo, ale kladlo podmínku, že to nebude na úkor úřadu. V roce 1922 složil Josef Kalfus maturitní zkoušku a v roce 1926 završil své vzdělání úspěšným absolvováním Právnické fakulty v Praze. Jeho kariéra na Ministerstvu financí rychle stoupala. Postupně byl jmenován odborovým radou, vrchním odborovým radou a v lednu 1935 byl pověřen vedením prezidiálního odboru. V srpnu téhož roku se stal odborným přednostou. Po odstoupení ministra Karla Trapla, navrhli bývalý ministr Karel Engliš a odstupující ministr Trapl prezidentu Benešovi Dr. Kalfuse za ministra financí. Dne 28. března 1936 byl Josef Kalfus jmenován a v dubnu téhož roku navíc členem nejvyšší rady na obranu státu. Od července 1934 do srpna 1939 působil jako vládní komisař Národní banky Československé. Hluboká znalost hospodářských věcí, rozhled a naprostá oddanost pečlivé správě státních financí získala Dr. Kalfusovi plnou důvěru prezidenta republiky a všech politických stran. V roce 1937, společně se svými kolegy na Ministerstvu financí, vypracoval důležitou daňovou úpravu, která zaručovala finanční konso-lidaci státu. Když vláda v důsledku tehdejší politické rozháranosti, neměla dost porozumění pro schválení tohoto finančního plánu, podal Dr. Kalfus v červenci 1937 demisi, která způsobila krizi celé vlády. Nemohl připustit, aby národ šel případně do války finančně a hospodářsky rozvrácený. Teprve po několika měsících, když byl novou vládou jeho finanční plán přijat, převzal Dr. Kalfus opět křeslo ministerstva financí. Tím, že navrhl vypsát půjčku na obranu republiky, se výrazně zasloužil o přípravy k obraně státu. Ministrem financí zůstal i poté, co 22. září 1938 odstoupila Hodžova vláda a nový premiér Jan Syrový ho pře-vzal do své úřednické vlády a ponechal si ho i po vládní reorganizaci 4. října 1938. Sám Kalfus se považoval za nepolitického ministra, i když připustil, že mu bylo několik politických úkolů svěřeno. Během druhé republiky byl pověřován jednáními se slovenskými a podkarpatoruskými politiky, v nichž byl úspěšný. Sám tvrdil, že měl u Slováků dobrou pozici, protože ministerstvo financí – narozdíl od jiných ministerstev – nedosazovalo na Slovensko, pokud to nebylo nutno a bez dohody se Slováky, české úředníky, kteří tehdy byli jednou z hlavních příčin nelibosti Slováků. Dr. Josef Kalfus zasahoval velmi intenzivně do otázek jiných resortů, především do otázek bytové péče, péče o uprchlíky z obsazeného území a jejich majetek, úpravy zaměstnání uprchlíků, odkladů exekuce a konkursů vedených proti dlužníkům z obsazeného území.

Po podepsání Mnichovské dohody v září 1938, se Kalfus musel mimo jiné postarat o umístění a mzdy téměř sto tisíc veřejných zaměstnanců, kteří byli nuceni i s rodinami opustit zabrané pohraničí. V době největšího ohrožení republiky převedl Kalfus část státního majetku z Anglobanky, Škodovky a Zbrojovky do rukou soukromých hospodářských skupin, tedy spořitelén, pojišťoven a družstev. Tento zásah se ukázal jako prozíravý. Po 15. březnu 1939, kdy si němečtí okupanti vynutili prodej zbytku státních akcií ve prospěch říše v nevýhodném kurzu marky ke koruně 1:10. Díky Kalfusovi zůstala značná část bývalého československého majetku na našem území.

V březnu 1939 se Kalfus rozmýšlel, zda odjet přes Slovensko do exilu a zapojit se do zahraničního odboje, nebo setrvat a hájit doma zájmy svého milovaného národa. Nakonec se rozhodl se svou manželkou neopustit vlast a být jí nápomocen svými znalostmi. V budově ministerstva dal Kalfus již v prvních dnech okupace zazdít ve sklepích stříbrné mince a mnoho důležitých listin. Kromě toho dal zřídit tajné cisterny na benzín a z ministerských úředníků, kteří byli přijati z československého důstojnictva, byla utvořena revoluční vojenská skupina. Pomáhal účinně židům stěhujícím se do ciziny, jednal také s Msgre. Františkem Hálou (ministr vlády a přední politik Československé strany lidové) před jeho útekem s Msgre. Janem Šrámkem za hranice.

Pražský adresář 1938

Po okupaci zbytku republiky v březnu 1939, jednal Kalfus racionálně a nechal si odhlasovat zmocnění k několika finančním a hospodářským opatřením. Ve funkčním období protektora Konstantina von Neuratha bylo výhodou, že na ministerstvo přišlo jen málo německých úředníků, kteří neznali místní poměry. Proto si mohl bez schválení Němců dovolit podporovat *samosprávu ve věcech silničních*, mimo jiné při počátečním pokračování výstavby dálnice Praha – Brno, ve zdravotnictví financovat výstavbu venkovských nemocnic, mohl zřídit fond pro Národní divadlo v Brně, podporovat *Spolek výtvarných umělců Mánes* a další české kulturní instituce včetně divadla E. F. Buriana, kterému zprostředkoval dotaci ve výši 300 tisíc korun. Po 1. září

1939 navrhl prezidentu Háchovi, aby rodinám veřejných zaměstnanců zatčených gestapem jako rukojmí v *Akci Albrecht I.* byl vyplácen plný plat a u ostatních postižených prostřednictvím ministerstva vnitra měsíční podpory. Na tuto akci uvolnil několik set milionů korun. Teprve po půldruhém roce musely být tyto podpory na zákrok úřadu protektora sníženy. Podle potvrzené vlastní výpovědi umožnil Josef Kalfus již 15. března 1939 odjezd za hranice generálnímu řediteli Čs. zbrojovky Eduardu Outratovi, který se stal členem Národního výboru v Paříži a později československé vlády v Londýně. Začal se, jak to bylo možné, starat o finance pro zahraniční odboj. Dr. Kalfus navázal kontakt s Zdeňkem Bořkem Dohalským, který byl zmocněncem prezidenta Beneše. Byli ve spojení až do zatčení Dohalského a Eliáše v roce 1941. Kromě toho byl Kalfus ve styku s bývalými důstojníky čs. armády, s generálem Spěváčkem a jinými, jimž pomáhal finančně, aby tito důstojníci mohli odejít za hranice. Finančně pomohl skupině Dohalského a Balabána. Také spolupracoval

Kalfus Ad. krejčí, m. Ant. XI Biskupcova 1679
— Arn. rada, m. Blaž. XI Havlíčkova 16
— Em. fin. kom. XIX Bučkova 49
— Em. šk. insp., m. Vojt. XIX Bučkova 49
— Ferd. typogr., m. Kamila VIII Balbínova 488
— Filip úř., m. Amalie VII Tusa-rova 36
— Frt. úř., m. Marie XII Grégrova 26
— Gust. děl., m. Jos. XIII Bohdalecká 493
— Hanuš MUDr., m. Marie JUDr. XII Nám. kr. Jiřího 13, t 55952
— Jiří zám., m. Alice II Soukenická 3
— Jiří adv. koncip. XIX Bučkova 49
— Jos. děl. Troja 253
— Jos. hol. XIII Přípotoční 960
— Jos. učit. XIX Bučkova 49
— Jos. JUDr. ministr fin., m. Anna XIX Alešova 15
— Kar. ozdob., m. Marie Záběhlíce Hlavní 1397

s dvěma odbojovými vojenskými skupinami podplukovníka Štrofa a podplukovníka Bartoše-Bürgra, kteří spolu s 15 důstojníky byli po likvidaci čs. armády převzati do administrativní služby ministerstva financí, kde ve skrytu a pod ochranou Dr. Kalfuse mohli připravovat svoje odbojové akce.

V sobotu 27. září 1941 pobýval Kalfus u známých mimo Prahu, kde se sice z rozhlasu dozvěděl, že Neuratha nahradil ve funkci říšského protektora Heydrich, ale že byl zatčen ministerský předseda Alois Eliáš zjistil až druhý den na zasedání ministerské rady. V průběhu tohoto zasedání se jednalo o případné demisi vlády a abdikaci prezidenta. Josef Kalfus byl pro demisi a požadoval ji po ostatních jako akt solidarity se zatčeným Eliášem. Prezident Emil Hácha upozornil Kalfuse, že by Němci toto gesto mohli vidět jako demonstraci nebo sabotáž. Při hlasování o demisi vlády došlo k patu, kdy čtyři ministři byli pro abdikaci, čtyři proti a jeden se zdržel hlasování. Členové vlády tak zůstali ve svých funkcích. Zatčeného Eliáše ve funkci premiéra nahradil JUDr. Jaroslav Krejčí.

Při třetím výročí zřízení protektorátu byli nuceni členové vlády napsat aktivistické články, které měly podpořit pracovní výkonnost a věrnost říši. Josef Kalfus byl donucen napsat článek do *Lidových novin*. Kalfus měl za celé období pouze dva veřejné projevy: jeden v rozhlasu, nařízený po atentátu na Heydricha, druhý v Národním divadle k výročí zvolení Háchy prezidentem. Do rozhlasového projevu mu Frankova cenzura nařídila větu, která odsuzovala Edvarda Beneše a jeho „zločinnou kliku“. Krátce po projevu si Frank pozval celou vládu a vytkl Kalfusovi, že jeho projev nebyl případný a působivý. Pak mu předváděl, jak zvedat pravici, protože Kalfus na takzvaný árijský pozdrav při projevu „zapomněl“.

Kalfusovi se účinně dařilo odsouvat různá nařízení okupační správy, ale ne vždy byl úspěšný, jako například v případě směny marek. Němci si dělali nárok na Českou národní banku. Obchodní oddělení Národní banky, s Kalfusovým vědomím, vydalo oběžník všem bankám, poštám a veřejným úřadům, že výměny marek, přesahující hodnotu 10 000 korun, se mohou provádět pouze připsáním na účet. To znamenalo zablokování říšské marky jako platidla na území Protektorátu Čechy a Morava. Opatření vzbudilo téměř okamžitě nevoli na německé straně a vedlo k zatčení tří vrcholných představitelů Národní banky gestapem. Oběžník byl okamžitě zrušen. Současně vydali Němci v tisku a rozhlasu bez Kalfusova vědomí zprávu, že ministr financí potvrdil říšskou marku jako zákonné platidlo. Proti tomu byl Kalfus bezmocný, žádné noviny by jeho dementi nezveřejnily. V lednu 1943 vláda tiše podpořila iniciativu Háchy, Krejčího a zejména Moravce nabídnout Německu vládní vojsko. Předseda vlády Jaroslav Krejčí vyzval ministry, aby se k nabídce vládního vojska Němcům vyjádřili, nikdo se neodvážil vyslovit otevřeně proti. Jaroslav Krejčí vyzval v roce 1944 Kalfuse, že K. H. Frank si přeje 40 procent nasazení zaměstnanců ministerstva financí do válečného průmyslu. Kalfus vypracoval návrh, v němž připustil nasazení svých zaměstnanců pouze ve výši 5 procent. Jak vyplynulo z výsledkového protokolu z prosince 1945, bylo nakonec provedeno nasazení v jeho resortu ve výši 30 procent.

Dr. Josef Kalfus měl styky s tvořícím se revolučním národním výborem, později revoluční národní radou, kterým dával na jejich přání informace o tom, co se děje ve vládě. Již dva týdny před vypuknutím Květnového povstání v Praze, navázal kontakt s náčelníkem štábu Františkem Bürgerem-Bartošem, který povstání vedl. Josef Kalfus byl zajištěn v noci v úterý 8. května 1945 na Pražském hradě českou policií, kde byl internován od vypuknutí povstání K. H. Frankem. Druhého dne byl převezen na policejní ředitelství do Bartolomějské ulice, kde s ním byl sepsán protokol o zadržení a poté převezen do zajišťovací vazby SNB u Krajského trestního soudu na Pankráci. Zejména přístup některých dozorců k vězněným byl dost hrubý – a tak i Kalfus byl častován nadávkami a zbit, když nepozdravil dozorce z jiného oddělení. Podmínky vazby se postupně zlepšovaly, uvězněným mohly být posílány knihy, později měli k dispozici tužku a papír. Mohly je také navštěvovat manželky a děti v intervalech přibližně jednoho týdne až deseti dní. O poměrech na Pankráci Kalfus napsal, že se daly do jisté míry „odůvodnit revolucí“, i když bylo podle něj pro českého politického vězně těžko pochopitelné, že se metody československého režimu podobaly nacistickým. Dne 27. prosince 1945 byl předán do vazby Národního soudu. Během svého věznění trpěl Josef Kalfus srdečními potížemi a několikrát byl léčen v nemocnici Bulovka. Během jeho věznění podala jeho manželka Anna Kalfusová několik žádostí o propuštění z vazby pro vysoký věk, tělesné a nervové vyčerpání a již zmíněné srdeční potíže. Žádost Anny Kalfusové byla nakonec úspěšná, Josef Kalfus byl souzen na svobodě.

Národní prokurátor vypracoval obžalobu, kde vinil Kalfuse, že po 15. březnu 1939 setrval ve vládě. V dalším odstavci byli všichni obžalovaní viněni, že v době zvýšeného ohrožení republiky opatřovali nepříteli prospěch. Obdobně vinila ze zločinu proti státu vojenskou zradou chování všech obžalovaných ve dnech 25. a 27. ledna 1943 ve věci nabídky vládního vojska k použití na frontě proti SSSR a tím, že šlo o jednání zvláště zavrženíhodné, protože přesahovalo požadavky Němců a mohlo mít za následek ztrátu mnoha českých životů; zároveň by to uškodilo nejen věci národní, ale i postavení československé vlády v zahraničí.

Dr. Josef Kalfus působil při své obhajobě nejvyrovnanějším dojmem. Nemusel si nic vymýšlet, neměl co skrývat. Obratně kryl své spojení s domácím i zahraničním odbojem. Jako finanční odborník dovedl obstarat peníze pro rodiny perzekvovaných, na podporu odboje i pro odchod důstojníků za hranice. Nepovažoval se ani za obětovaného, ani za hrdinu. Kalfus končil svou obhajobu slovy: „Je pro mě ctí a jsem hrdý na to, že v mém resortu se usadily dvě hlavní vojenské skupiny revoluce a že tam mohly po dobu okupace nenápadně pracovat.“ Kalfus měl dost argumentů na doložení svého antifašistického postoje i po setrvání v protektorátní vládě. Z 39 svědectví bylo jen jedno Kalfusovi nepřiznivé. (Jediné negativní svědectví pocházelo od Josefa Lillinga, pracovníka ministerstva financí, který byl v období okupace suspendován, protože odmítl podepsat přísahu věrnosti Hitlerovi. Jeho svědectví bylo plné osobní zášti a nenávisti. Navíc zde bylo podezření, že svědek je psychicky labilní.) Mezi Němci nebyl oblíben a jeden druhému si na něj navzájem stěžovali. Šéf

německého SD Walter Jacobi, který svědčil jako svědek obžaloby, o Dr. Kalfusovi řekl: „Ví se o něm celkem málo, považoval se za nepolitického odborníka. Proto byl převzat do nové vlády. V rámci svého resortu se snažil podniknout vše možné v českém zájmu, respektive zanechat všeho, co bylo proti tomuto zájmu. K opatřením jdoucí do hloubky dával se jen donutit. Jeho nechuť k opatřením v německém zájmu byla nápadná. Účasti na oficiálních slavnostech se vyhýbal. Jeho vztahy k německému představenému byly chladné. Styky s SD neměl.“



Bydliště Kalfusovo v Dejvicích, Muchova 15 – ještě s mojí oblíbenou vinárnou

Ministr zahraničního obchodu Hubert Ripka dosvědčil, že mu Kalfus „až do posledního času“ dodával velmi cenné zprávy o poměrech v protektorátu. Ministr spravedlnosti Prokop Drtina svědčil ve prospěch Kalfuse a vrchní ředitel Národní banky Leopold Chmela vypověděl, že se „úskokem“ s pokladnicími poukázkami podařilo za pomoci Kalfuse republice zachránit 14 miliard korun. Význačný režisér a herec Emil František Burian, který byl vyslýchán 7. června 1946 ve věci Josefa Kalfuse jako svědek, potvrdil, že mu ministr Kalfus poskytl 300 tisíc korun. Jan Jína z Politického ústředí získával od Kalfuse informace hospodářského a finančního rázu a podporoval tuto ilegální skupinu maskovanými sanačními vklady. Pro Politické ústředí byl považován za stejně důvěryhodného vládního činitele jakým byl Eliáš. Podle svědectví bývalého ministra financí Dr. Vavro Šrobára „Dr. Kalfus nebyl kolaborantem ve smyslu vládního prohlášení ze dne 8. dubna 1945. Nikdy, až do posledních dní neakcep-

toval pasivně německé návrhy, snažil se německé návrhy a akce brzdit, zpožďovat a zmírňovat. Jeho pasivní odpor, o němž všichni úředníci věrní svému národu věděli, byl velkou vzpruhou celého finančního aparátu. Pomáhal umístit demobilizované důstojníky v industrii a v úřadech, do svého úřadu převzal důstojníky, kteří tam organizovali vojenský odboj z 5.5.1945. Sám byl ve styku se skupinami odboje, dával jim zprávy prostřednictvím spoje a podporoval je. Uchylovaly se k němu manželky zatčených o pomoc a radu, přijímal je beze strachu, že by se zkompromitoval.“

Jaroslava Eliášová, vdova po generálu Eliášovi potvrdila, že byl její manžel v odbojové činnosti v jedné linii s Dr. Kalfusem, o kterém se vyjadřoval, že je jeho nejspolehlivější politickou oporou ve vládě i v odbojové činnosti. Dále paní Eliášová potvrdila, že po zatčení jejího manžela v roce 1941, měla po celou dobu okupace, útočiště v rodině Dr. Kalfuse, který se jediný z protektorátní vlády nebál ji přijímat ve své rodině a stýkat se s ní. Kalfus se také stýkal a konzultoval politickou situaci s Arnoštem Heidrichem, který po smrti Zdeňka Bořka Dohalského zprostředkoval styky s Londýnem. Ze všech obviněných se Dr. Josef Kalfus dal nejméně ovlivňovat tlakem okupantů. Snažil se pracovat ve prospěch českého národa a nejvíc riskoval pro českou věc. Ač se soud snažil být objektivní, byl pod tlakem politických stran, především KSČ (Václav Kopecký, Zdeněk Nejedlý). Objevila se snaha dojednat rozsudek ve vládě jako výsledek dohody představitelů jednotlivých politických stran. Václav Kopecký nakonec připustil, že Kalfus mezi zrádce nepatřil, ale jiní protektorátní ministři jimi byli.

Prokurátor František Tržický pro Josefa Kalfuse požadoval 20 let nebo doživotí. Výpovědi svědků však potvrdili styky s domácím i zahraničním protifašistickým odbojem. Proto generál JUDr. Josef Koutňák, který u soudu působil jako přisedící z lidu, navrhl, aby bylo u Kalfuse upuštěno od vysokého trestu. K tomuto návrhu se ihned připojili i další přisedící z lidu, komerční rada František Vodák, redaktor *Svobodného slova* Vlastimil Louda, magistrátní úředník Bohumil Varhout i předseda Národního soudu František Tomsa. Gusta Fučíková, vdova po Juliu Fučíkovi, žádala trest těžkého žaláře v trvání 5 let. Národní soud Josefa Kalfuse sice dne 31. července 1946 uznal vinným, ale propustil jej bez potrestání. Po skončení procesu se Kalfus vrátil do svého bytu v Praze XIX - Dejvicích, Alešova ulice (dnes Muchova 15, Praha 6).

Soudní proces Kalfuse nezlomil, hned po jeho skončení začal studovat angličtinu a brzy z ní složil univerzitní zkoušku.

Po únoru 1948 byl pro komunisty politicky nevhodný a byl mu zabaven majetek. Když byl pozván jako svědek k válečnému soudnímu tribunálu do Norimberka, nebyl mu vydán cestovní pas, o čemž Kalfus vůbec nevěděl. Později se mu dostalo vysvětlení, že jeho cesta do ciziny mohla by ohrožovat důležité zájmy státní bezpečnosti republiky Československé. Přestože měl nárok na penzi, musel si najít práci, aby uživil sebe a manželku. Rodinní příslušníci neměli možnost studovat na humanitně založených školách. Nakonec jako sedmdesátiletý, začal pracovat manuálně v cihelnách v Uhříněvsi, kam musel z Prahy denně dojíždět. V roce 1951 dostal místo skladového účetního v mrazárnách v Sedlci u Prahy, které vykonával k plné spokojenosti vedení závodu i celého osazenstva. Přesto

nezůstal Dr. Kalfus ušetřen zlobě určitých kruhů, které si vymohly vyhoštění jeho rodiny z Prahy. V červenci 1953 se byli Kalfusovi nuceni vystěhovat na Malou Skálu u Železného Brodu. Tam nalezl Kalfus zaměstnání jako skladový účetní, ale v únoru 1955 utrpěl v zaměstnání za nešťastných okolností úraz hlavy. Byl odvezen do nemocnice, kde se ke zranění přidala mrtvice a zápal plic. Dr. Josef Kalfus zemřel 10. května 1955 v nemocnici v Liberci ve věku nedožitých sedmdesáti pěti let. Byl pohřben ve svém rodišti, v Železném Brodě.

/ David Řeřicha, pracovník Městského muzea Železný Brod,
foto autor, f. a archiv Městského muzea Železný Brod
text vyšel ve sborníku Od Ještěda k Troskám

Zdroj: Dalibor KRČMÁŘ: Josef Kalfus v procesu s takzvanou protektorátní vládou. Bakalářská práce. Filozofická fakulta UK, Praha 2006.





Eja Kulovaný

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechtete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaje*